UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY

Published and distributed under Permit (No. 739) autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President,
A. S. Burleson,
POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Laikraštis

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian National League of America.
M. J. DAMIJONAITIS,
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 33 So. Boston, Mass., Rugsėjo (Sept.) 16 d. 1920 m. **Metai VII**

Lietuvos Valdžios Nota Lenkam

PASIUNTINYS Į LIET. KONFERENCIJĄ.

LIETUVOS EKONOMINIS PADĖJIMAS GERĖJA

LENKŲ IR LIETUVIŲ NOTOS SUV. VALST.

Žemės Drebėjimas Italijoje Užgavo 62 Miestu

ČECHO - SLOV AKŲ PASKOLA.

Angliakasiai Neranda Užtarimo pas Prezidentą Wilsoną.

KĖBLUMAI RYGOS KONFERENCIJOJE.

MINISTERIO PURICKIO OFICIALĖ KABLEGRAMA IŠ KAUNO.

Vertimas Notos Lietuvos Vyriausybės įteiktos Lenkijos Vyriausybei šešta d. Rugsėjo.

Turiu garbe įteikti Lenkijos Vyriausybei sekantį: Lietuvos Vyriausybė gailauja, kad negali prisitaikinti prie Lenkijos Vyriausybės reikalavimo ištraukti Lietuvos kariuomenę už linijos, Jusų notoje pareikštos dėlei sekančių priežasčių. Pirma, savanorus apleidimas teritorijos, dabar esančios lietuvių valioje butų sulaužymas neutrališkumo link Rusijos. Antra, mes skaitome šią teritoriją neabejotinai lietuviška. Ką su demarkacijos linijomis pasiulytomis Jusų telegramoje, rugsėjo 2 d. turiu garbės nukreipti Jusų domą ant to fakto, kad tos linijos buvo nustatytos prie nepaprastų aplinkybių, be Lietuvos Vyriausybės žinios ir pritarimo. Lietuvos Vyriausybė niekados nesutiko ant tų linijų. Lietuvos Vyriausybė, paakinta susitaikymo dvasia ir norėdama išvengti susikirtimo tarp Lietuvos ir Lenkijos kariuomenių, proponavo Lenkijos Vyriausybei notoje 27 d. rugpiučio nustatyti demarkacijos liniją. Tuo tarpu lenkai, neatsakę tos notos ir nepabaigę derybų Kaune, užpuolė ant Lietuvių kariuomenės ties Augustavu, atstumdami ją, įsiveržė giliai į Lietuvos teritoriją. Tokiu budu Lietuvos komanda buvo priversta veikti ir atmušti užpuolikus. Lietuvos Vyriausybė, norėdama vengti tolesnio kraujo praliejimo ir duoti prirodymą savo santaikos ir draugiškos politikos link Lenkijos, pasiulo išsyk liautis kariavus ir siųsti atstovus, pilnai įgaliotus pažymėti demarkacijos liniją. Tie atstovai galėtų susivažiuoti Mariampolėje. Kaip tik demarkacijos linija bus pažymėta, Lietuvos Vyriausybė bus pasirengus stoti į derybas apsprendimui visų pakilusių klausimų. Lietuvos Vyriausybė priima, kaipo tų derybų pamatą, sąlygas jau paskirtas Lietuvos ir Lenkijos delegatų Rygos konferencijoje.

Vileišis.

NENORI SIŲSTI AMUNICIJOS LENKAMS.

ROMA, Italija. Pereitą pėtnyčią čia buvo susirinkimas Federalių Darbininkų Unijos. Nutarė visokiais budais stengties nedaleisti gabenti amuniciją per Šveicariją į Lenkiją.

LIETUVIŲ - LENKŲ KIVIRČAS.

Susikovus lietuviams su lenkais, lenkai pradėjo skųsti lietuvius visam pasauliui, buk tai lietuviai norį pagelbėti bolševikams prieš lenkus, buk jie norį susiartinti su vokiečiais ir t. t. Vėliausioji lenkų intryga prieš lietuvius yra nota Suv. Valstijoms. Toje notoje lenkai sako, kad lenkams traukiantės nuo rusų, Lietuvių Vyriausybė padarius sutartį su bolševikais, pagal kurią bolševikams esą leista liuosai vartoti Lietuvos teritoriją kaipo pamatą jų militariam veikimui ir važiojimui bolševikiškų kareivių.

Kad lenkai apleido Augustavo ir Seinų teritoriją, kurios esą etnografiškai lenkiškos, ir tokiomis pripažintos Vyriausios Tarybos gruodžio 8 d. pereitų metų, tai lietuviai užėmę tas teritorijas ir novinę lenkus gyventojus. Vėliaus lenkai vėl užėmė tą teritoriją, kad neįleidus ten bolševikų, lietuviai nusiuntė Lenkijai notą, kurioje nepripažino pirmiaus paskirtų rubežių ir reikalavo, kad lenkai atsitrauktų prie Grajavo - Augustavo linijos. Lenkija, atsakydama, pareikalavo, kad lietuviai atsitrauktų už rybų Lenkijai paskirti ir siulė tuojaus pradėti tarybas.

Lietuvių atstovas Amerikoje davė tokį atsakymą:

"Pirmos telegramos, siekusios Suv. Valstijas, kas link susirėmimo Lietuvos ir Lenkijos kariuomenių, datuotos rugsėjo 3 d., pranešė, kad lenkų kavalerija buvo užpulta lietuvių kariuomenės ties Seinais. Vėliaus buvo sužinota, kad tikrasis atakas buvo 30 rugpiučio ties Augustavu, kurs yra 25 verstai į pietus nuo Seinų, kur lenkai įžengė į Lietuvių teritoriją, rado mažą lietuvių kariuomenės skyrelį, nesitikinti užpuolimo, nes buvo manyta, kad Lenkijos delegatai Kaune kamantinėja šių dviejų valstijų nesutikimus.

"Ištikrųjų gi lenkų kariuomenė įsibriovė daug toliau už Seinų ir įsilaužė į neabejotinai lietuvišką teritoriją arti 50 mylių pirma nė kaip lietuvių kariuomenė užatakavo juos ir atstumė atgal.

"Lenkų įsiveržimas turėjo du siekiu; pirma, užimti pietinę dalį Suvalkų pussalio, antra, traukti ant Vilniaus iš pietvakarių, pagal geležinkelio, einančio į rytus per Alytų, kur jis pereina per upę Nemuną, ir tiltas šioje vietoje turi tik antrą svarbos vietą po tilto per Nemuną ties Kaunu. Ši Suvalkų rėdybos dalis buvo lietuviška nuo neatmenamų laikų."

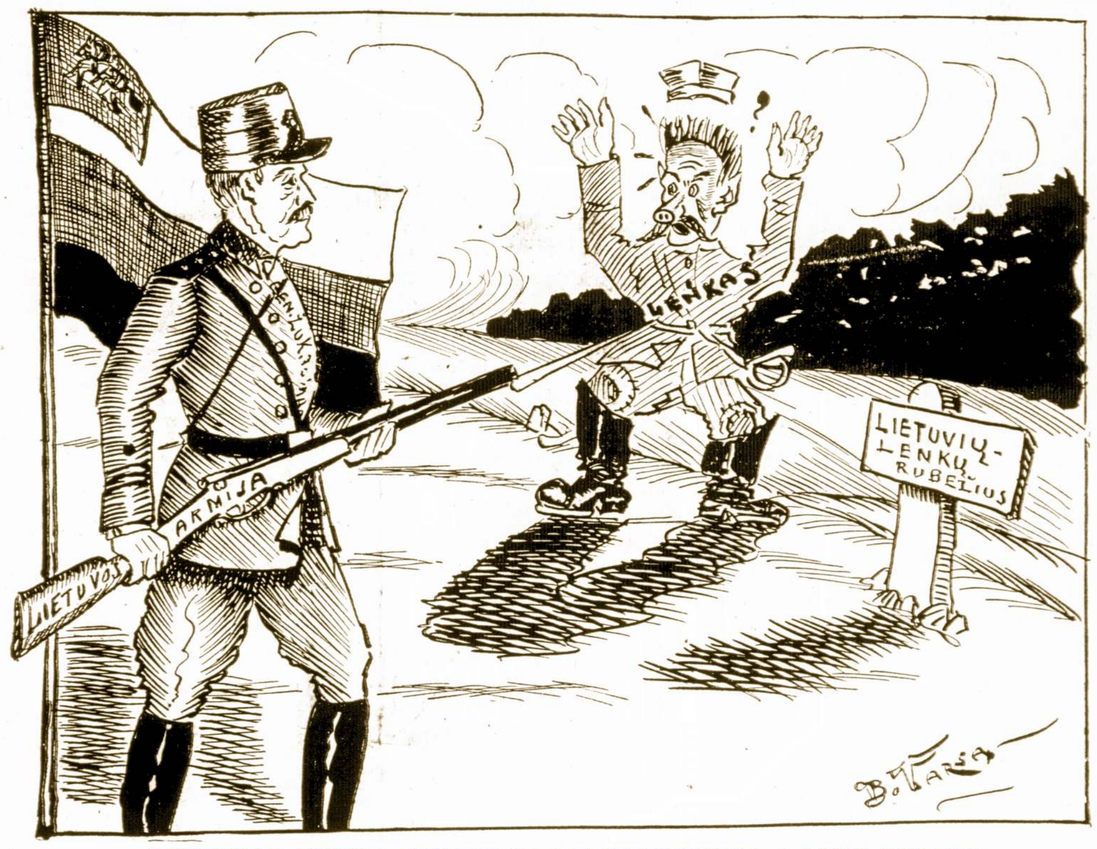

LIETUVOS ARMIJA NELEIDŽIA LENKŲ VIEŠNIĄ Į SAVO BULVES.

LIETUVOS EKONOMINIS PADĖJIMAS GERĖJA.

LONDONAS. Lietuva kas kartas labiau atsigriebia ekonominiu budu, tik jai stokuoja laivų sutvėrimui eksporto ir importo prekybos per Klaipėdą (Memel'į). Maskolijai taipgi daug gero atneštų tas portas, kurs visą žiemą neužšala, nes Lietuva padarė sutartį su rusais leisti jų tavorus pervežti per Lietuvą be akčyžės. Kaip "The C. S. Monitor" praneša, į Londoną atvyko Lietuvos finansinė komisija, kuri nori nusipirkti tris ar keturis didelius laivus, kurie imtų reguliariai vaikščioti tarp Klaipėdos ir New Yorko.

Kokia ta laivus derančioji finasinė misija yra, nėra paaiškinta.

ČECHO - SLOVAKŲ PASKOLA.

PRAGA. Čecho - Solvakų finansų ministeris paskelbė, kad yra išleidžiama vidurinė ir užrubežinė paskola, kurios pinigai skiriami statymui naujų namų. Bus atsišaukta ir į Amerikos čecho - slovakus, kad kiekvienas jų nusipirktų bonų bent už tiek, kiek kuris uždirba per dvi sąvaiti.

RINKIMAI GRAIKIJOJE.

ATENAI. Graikijos premieras Eleutheros Veniselos valstijos Seime pranešė, kokios naujos sutartys su kitomis valstijoms yra daromos, kurias seimas bus paprašytas užtvirtinti. Jis taipgi pranešė, kad nauji rinkimai Seimo atstovų yra paskirti spalio mėnesyje.

KIVIRČIAI SILEZIJOJE.

Lenkai gali susilaukti naujos karės su Vokietija. Silezijoje jau prasidėjo maži susirėmimai lenkų su vokiečiais. Lenkai siunčia daugybes amunicijos iš Lenkijos į Viršutinėją Sileziją. Vokietijos vyriausybė rugoja, kad sąjungininkai nenori matyti didumo kivirčių, kurie gali iš Silezijos pakilti.

Kaip žinia, tam tikroje Silezijoje dalyje buvo plebiscitas — patys žmonės balsavo, prie ko jie nori prigulėti: prie Lenkijos, ar prie Vokietijos. Pirmutiniuose balsavimuose milžiniška balsų didžiuma nutarta dėties prie Vokietijos. Bet, matomai, lenkai nenori išsižadėti Silezijos.

ANGLIAKASIŲ SKRIAUDA.

Kaip savu laiku minėjome, kietosios anglies mainieriams prez. Wilson'o paskirta komisija nusprendė duoti per mažą mokesties pakėlimą. Norėjo, ar nenorėjo, unijos viršininkai turėjo, nors protestuodami, priimti tąjį nusprendimą, nes techniškai da Amerikos karė su Vokietija nepasibaigus ir čia da veikia karės tiesos.

Vienok patys mainieriai, nepasitenkinę jiems paskirta mokestim, kone visur sustreikavo ir kietosios anglies produkcija sumažėjo. Tiesa ir patys mainieriai nesako, kad jie streikuoja— jie tik pasidarę sau "vakaciją".

Angliakasiai kreipėsi į prez. Wilson'ą, kad jis sušauktų angliakasių ir operatorių komisiją išnaujo persvarstyti mainierių mokesties klausimą, bet pereitą pėtnyčią (10 rugs.) prez. Wilson'as griežtai atsisakė išpildyti angliakasių prašymą. Ir prezidentas da pareiškė, kad jis laikysis savo paskelbimo, kurį išleido, kad angliakasiai grumojo streiku, butent, kad busiąs išrastas koks kitas kuras, kol mainieriai nepildys savo pasižadėjimų.

Iš kitos pusės Attorney General tą pačią dieną užreiškė, kad streikuojanti angliakasiai neprasižengė prieš jokius karės laikų statutus ir kad nėra jokių prirodymų, kad angliakasiai butų darę kokius suokalbius sumažinti anglies produkavimą.

KONFERENCIJA RYGOJE.

Lenkų atstovai taikos konferencijai su rusais rengėsi išvažiuoti į Rygą 14 rugsėjo, nors konferencija negalės prasidėti pirmiau, kaip 20 rugs. Rusų deelgatai jau yra kelionėje. Kunigaikštis Sapieha važiuoja drauge su atstovais, nors jis tuo vėl grįš į Varšavą.

Lenkai yra baisiai susirupinę šia konferencija, nes jie nežino, ko reikalauti nuo bolševikų. Norėtų pareikalauti labai daug, bet baisu, nes aliantai nedavė jiems jokių instrukcijų, nė pažadėjimų paremti. Jiems tik liepta važiuoti į Rygą ir susitaikinti su bolševikais. Jokių aiškių instrukcijų neduota, tik priminta jiems, kad derėdamiesi su rusais, lenkai turi pagodoti Anglijos komercialę, Prancuzijos militarę ir Italijos politinę programas. Da jiems pasakyta, kad jeigu jie sukels kokias riaušes tarp kitų tautų, tai tegu nesitiki aliantų pagelbos.

Lenkų atstovai nežino, kaip su bolševikais kalbėti. Ir politinės lenkų partijos negali susitarti tarp savęs ir nežino, kokias instrukcijas delegatams įteikti.

Tik trimis punktais visas partijos sutinka: pirma — kad Sovietai neprivalo kištis į vidurinę Lenkijos politiką; antra — kad nusiginklavimo ir armijos didumo klausimas atidėti iki galo, kad bus daroma galutina taikos sutartis; trečia — kad lenkų rytų rubežius turi buti į rytus nuo etnografiškosios Lenkijos, bet kad žmonėms į vakarus nuo rubežiaus butų tuota teisė apsispręsti, su kuo jie nori politiniai susidėti.

Delegatų padėjimą apsunkina reikalavimai nuo priešingų politinių grupių. Jen. Vrangel'is, jen. Petliura, Ukrainiečių Sovietai, atžagareiviškieji rusai, respublikonai — visi reikalauja, kad jų reikalai butų prikergti prie Lenkijos derybų su rusais. Iš kitos pusės visokių laipsnių lenkiški socialistai stato savo reikalavimus, grumodami kerštu, jei jų reikalavimai nebus išpildyti. Ir tame visame susirupinime alijantai nepasako aiškiai, kuo jie bus užganėdinti iš lenkų pusės.

Antgalo išėjo į viršų, kad Anglijos Darbo Partija turi susižinojimą su kairiais lenkų populistais. Kairieji lenkų socialistai, po įtekme Anglijos darbininkų, pareiškė, kad jiems bus patinkama tik tokia taika, kuri pripažis bolševikus tam tikra rušim socializmo ir kad niekas nesikiš į rusų vidurinius reikalus. Pasirodo, kad Anglijos darbininkai net pinigiškai rėmė radikališkasias lenkų darbininkų bendroves.

ŽEMĖS DREBĖJIMAS ITALIJOJE.

Italijoje buvo eilė žemės drebėjimų, kurie pridirbo daug blėdės. Oficialis raportas sako, kad 62 miestai yra užgauti, keli iš jų taip suardyti, jog reikės išnaujo atstatyti. 60,000 žmonių liko be pastogės.

PASIUNTINYS Į LIETUVIŲ KONFERENCIJĄ.

PARYŽIUS. 13 rugsėjo Prancuzų užrubežių ministerija paskelbė, kad aliantai išklauso lietuvių prašymą ir atsiųs savo atstovą į lietuvių ir lenkų derybų susivažiavimą, kurs neužilgo turi įvykti. Susivažiavimas buvo manoma padaryti Mariampolėje, bet naujos propozicijos yra, kad Kalvarija butų susivažiavimo Vieta.

VRANGELIO PROPOZICIJA.

Jen. Vrangel'is, kurs kariauja prieš bolševikus, padavė pasiulymą lenkams, kad išvien, pilnoje sutartyje, vesti ko aštriausią kovą su bolševikais. Lenkai atsisakė duoti tokią sutartį, nes tikisi, kad su bolševikais bus susitaikyta Rygoje.

LIETUVIAI REIKALAUJA KONFERENCIJOS.

VARŠAVA, 9 rugs. Lenkų užrubežės reikalų ministerija gavo nuo Lietuvos vyriausybės notą, kurioje lietuviai atsisako pasitraukti iš užimtų vietų ir reikalauja, kad lenkai paskirtų delegatus į taikos konferenciją, kuri turėtų susivažiuoti Kalvarijoje, 44 mylios į šiaurvakarius nuo Suvalkų.

Ministerių susirinkime užrubežės ministeris kunigaikštis Sapieha paaiškino, kad lietuviams buvo išsiųsta pareikalavimas pasitraukti iki Foch'o linijai. Tik su tokia išlyga Lenkija apsiimanti tarties su lietuviais, da prie to reikalaudami, kad lietuviai gravantuotų, jog nesidraugaus su vokiečiais ir Sovietų Rusiją.

30,000,000 BADUOLIŲ CHINUOSE.

PEKIN, Chinija. Amerikos misijonieriai ir biznio vyrai praneša Amerikos Atstovybei Peginge, kad Chinuose yra badas plotyje 650 mylių į pietus Poatingfu. Badauja 30,000,000 žmonių, ir bado plotas yra 90,000 ketvirtainių mylių. Daugelis miršta iš bado. Vyrai nunuodina savo pačias ir vaikus, kad išgelbėti juos nuo bado mirties. Mažiausiai pašelpos esą reikalinga $2-00,000,000.

Valdžia mažai ką gali pagelbėti baduoliams, ir da mažiau kiek stengiasi gelbėti.

REIKALINGAS TUOJAUS prie "Intertype" mašinos statėjas arba statėja. Gera, šviesi, sanitariška vieta, pastovus darbas. Mokestis sulig gabumo.
"SANDAROS" ADMINISTR.,
327 E Street, Bank Bld'g,
So. Boston, Mass.

A.L.T.S. Reikalai.

A. L. T. SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAI.

P. J. ŽIURIS, Pirmininkas,
General Pike's Hotel,
Phoenixville, Pa.

JONAS SEKYS, Vice-Pirmin.
101 Oak St., Lawrence, Mass.

A. B. STRIMAITIS, L. N. F. Pirm.,
307 W. 30th St.,
New York, N. Y.

M. J. DAMIJONAITIS, Sekret.,
327 E Street,
So. Boston, Mass.

K. JURGELIUNAS, Iždininkas,
377 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

F. J. ŽURIS, Iždo-globėjas,
4 Dracut St., Suite 2
Dorchester, Mass.

J. TUINILA, Iždo-glob.,
822 Washington St.,
Boston. Mass.

PRISIŲSTOS AUKOS, "SANDARAI" IR "MORGAGE" IŠMOKĖJIMUI.

A. L. T. S. 40-ta kp., iš West Lynn, Mass. iš savo iždo $25.00. Jos nariai aukavo po $2.00: P. Bolys, J. Klimas, K. Sirbikas.

Iš S. L. A. Seimo prisiųsta $1.-00.

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. S.

Prie 5 kuopos, Baltimore, Md.: Vincas Kitčas.

Prie 31 kuopos, Rockford, Ill.: Ignas Janušauskas, Vincas Valentas, Elena Sadauskiutė.

Prie 36 kuopos, Pittsburgh, Pa.:

Povilas Stanišauskas.

Prie 42 kuopos, Philadelphia, Pa.:

P. Danielius, Dr. A. Dambrauskas, J. Janeliunas, S. Masickas.

M. J. DAMIJONAITIS,
A. L. T. S. Sekret.

ŽODIS A. L. T. S. KUOPŲ RAŠTININKAMS.

Siųsdamos kuopos susirinkimo paskelbimą, malonėkite prisiųsti kiek galint ankščiau, taip kad gautume mes nors pėtnyčios ryte, del sekančios sąvaitės num., vėliausia tai panedėlyje. Gavę ankščiaus, galime patalpinti ant 2 pusl. į A. L. T. S. reikalus, kur visi nariai skaito ir mato savo kuopos pranešimus. Gavę gi vėliaus — panedėlyje, galime patalpinti tik ant 5 arba 8 pusl.. Laikraštis eina į presą 2, 3, 6 ir 7 pusl. apie pėtnyčią, o 1, 4, 5 ir 8 pusl. utarniko apie 4 val. po pietų. Seredoje po pietų jau laikraštis buna išekspedijuotas ir pasiduoda paštan.

Kurie nariai persikeliat naujon vieton mainote adresus, visados paduokite savo senąjį ir naująjį adresą savo laiškanešiui, kuris mums praneš apie tai ir Jusų laikraštis nebus užturėtas, bet gausite visus "Sandaros" num. be jokios petraukos.

"Sandaros" Administr.

ATSIŠAUKIMAS Į VISUS SANDARIEČIUS.

Kad paliuosavus musų organą "Sandarą" nuo morgičių, A. L. T. S. 7 kuopa per savo susirinkimą, laikytą rugsėjo 8 d., š. m., nutarė, kad visi kuopos nariai iki Naujų Metų užsimokėtų po $2 ekstra mokesties subombardavimui morgičio.

Šiuomi mes atsišaukiame į visus A. L. T. S. kuopų narius, kad užsidėtų minėtą mokestį

Atminkite tą, kad jau prie A. L. T. S. priguli suvirš 2000 narių, ir visiems užsimokėjus po $2 mes netik skolą atmokėsime, bet dar liks apie **porą tukstančių doliarių platesniam veikimui**, t. y. platinimui apšvietos tarp darbo žmonių.

Vieni aukauja, bet kiti tik nori buti iš vardo partijos nariais. Ir tuomi veikiausieji turi daugiau nukęsti. Tad mes, permatydami tą dalyką, ir nutarėm užsidėti mokestį ir veik pusė 7 kuopos narių užsimokėjo per susirinkimą, iš likusių liko komisija išrinkta iškolektuoti.

Tad dar kartą pakartojame, kad musų sumanymą kuopų valdyba ir nariai taip pat ir centro valdyba nepraleistų pro pirštus, bet veikiai kiekviena kuopa šauktų susirinkimą ir aptartų virš minėtą dalyką. Minėta mokestis nėra persunki kiekvienam nariui užsimokėti, bet organui ir partijai atneštų didelę naudą.

Tad visi sukruskite ir pasistengkite užsimokėti iki Naujų Metų po $2. Valio visi!

Su pagarba,

A. L. T. S. kuopos komisija:
A. J. Gotoutas,
S. Jokubauskas,
P. Zokaitis.

CONN. SANDARIEČIAMS.

Didžiai gerbiamos A. L. T. Sandaros Conn. apskričio kuopos! Šiuomi pranešu, jog jau tulas laikas, kaip visoms kuopoms išsiuntinėjau užkvietimo laiškus, kad išrinktų atstovus į A. L. T. Sandaros Conn. apskričio suvažiavimą, kuris įvyks 26 d. šio mėnesio, Torrington, Conn. Bus Šv. Vincento Drg. svetainėje, prasidės 12:30 v. dieną. Taigi, gerbiami kuopų raštininkai, gavę laiškus koveikiausiai sušaukit susirinkimus ir tegul šį kartą nebus nė vienos kuopos, kuri atsiliktų neprisiuntus atstovų. Deltogi yra pageidaujama visų kuopų atstovai, kadangi šisai suvažiavimas bus neapsakomai svarbus, nes bus renkama apskričio valdyba ateinantiems metams. Pertaigi pageidaujama skaitlingo atstovų burio, kad turėtumėm iško išsirinkti veiklią ir energingą valdybą, kuri su pasišventimu galėtų veikti per ateinančius metus. Taipgi visos kuopos neatbutinai pridėkite savo raštiškus raportus iš abelno šių metų kuopos gyvavimo bei veikimo. Taipgi malonėkite paduoti šiam suvažiavimui gerų įnešimų, iš kurių galėsime sudaryti didelį pleną šiame sezone apskričio veikimui. Taigi laukdamas nuo visų kuopų atsilankant skaitlingai atstovų, pasilieku su aukšta pagarba, A. L. T. Sandaros, Conn. apskričio Raštininkas,

K. J. Paulauskas,
797 Bank St., Box 107,
Waterbury, Conn.

P. S. Kadangi svetainės numerio nėra ir gatvės vardas neaiškiai paduotas, butent: "Bičitiaune", tai dėlei patogesnio suradimo patariu visiems atstovams važiuoti ant vietinio kp. rašt. antrašo, t. y.: V. Raguckas, 139 Culvert St., Torrington, Conn.

K. J. P.

Iš A.L.T.S. veikimo

BALTIMORE, MD.

Rugpiučio 27 d. buvo laikytas A. L. T. S. 5-tos kuopos susirinkimas. Apkalbėjus kuopos reikalus, kilo sumanymas, kad kuopa ką nors surengtų, nes jau artinas A. L. T.S . Seimas, į kurį gal kuopa norės siųsti delegatą, o nuo surengimo gal liktų kiek ir lėšų delegato padengimui. Po apkalbėjimo likosi nutarta rengti fėrai 18 d. rugsėjo.

Ant galo buvo pasigesta kuopos korespondento p. J. Galinaičio, kuris nuo pat pradžios šių metų yra parašęs tik vieną korespondenciją iš kuopos susirinkimo. Į korespondentus vėl likosi išrinktas p. P. Jaras, buvęs pereitus metus kuopos korespondentas. Prie kuopos prisirašė tą susirinkimą vienas narys.

Sekantis A. L. T. S. 5-tos kuopos susirinkimas bus 24 d. rugsėjo, 7:30 val. vakare, L. A. A. Kliubo svetainėje, 539 Columbia Ave.

Taigi, gerbiami sandariečiai, nepamirškite visi susirinkti, nes yra labai daug svarbių reikalų, kaip tai: nominacijos A. L. T. S. centro valdybos sekantiems metms. Nominacijose turėtų neatbutinai visi dalyvauti. Priegtam išgirst raportą iš buvusių fėrų ir visi pasidžiaugsime pelnu, jeigu jo bus. Ir kad padaryti kuopai pelno, tai pasistengkite visi ateiti į fėrus 18 d. rugsėjo ir pakalbinkite savo draugus.

Rugsėjo 1 d. buvo laikytas susirinkimas delegatų nuo Baltimorės Lietuvių Tarybos ir Katalikų Vienybės. Buvo tartasi, kad bendroms jiegoms surengti didelį mass-mitingą, kaipo apvaikščiojimą paėmimo Vilniaus, Lietuvos sostapilės ir išnešimo rezoliucijų, reikalaujančių Suv. Valstijų greito pripažinimo Lietuvos, kaipo neprigulmingos respublikos ir sykiu protestuojančio prieš norą prijungti Lietuvą prie Rusijos. Apsikeitus mintimis, likosi nutarta rengti toks mass-mitingas, už kalbėtoją nutarta kviesti Majorą P. Žadeikį. Taipgi nutarta pakviesti į presos komisiją, kad išgarsintų anglų spaudoje, šias gerbiamas ypatas: pilietę Viktoriją Venciuvienę, Dr. J. Bronušą, Dr. Želvį, Dr. J. Bučnį ir Kun. Lalerinskį.

P. Jaras.

NEWARK, N. J.

Jau Laikas Pabusti.

Vasaros karščiams praėjus, vietos sandariečiai privalo padaryti kiek nors gyvumo. Reik parengti prakalbos vienos, antros, vakarėlis, kad finansus šiek tiek padidinus. Paskutiniu laiku labai apsileista. Iškyrus sekretorių p. Dvarecką, kuris beveik vienas visą kuopos judėjimą palaiko, kiti nariai miega. Taip toliau buti negali, turime pabusti, Newark'e gera dirva sveikai idėjai, tik reikia ją dirbti. Tad sandariečiai į darbą!

Rugpiučio 28 d. laivu Olimpic į Lietuvą iškeliavo darbštus sandarietis p. S. Adomaitis. Neprošalį bus paminėti, kad p. Adomaitis buvo vienas iš darbščiausių vietos veikėjų ir uoliai darbavosi Lietuvos labui, rinkdamas aukas Lietuvos reikalams ir pats gausiai aukojo ir rėmė visus prakilnius užmanymus. Daug pasidarbavo L. L. P. Bonų pardavime. Yra narys S. L. A., T. M. D., ALTS. ir kitų vietinių draugijų. — Kiekviename rengiamame vakarėlyje ar pramogėlėje p. Adomaitis savo darbščią ranką visur pridėdavo Vietos sandariečiai apgailestauja netekę darbštaus savo nario ir uolaus kovotojo už apšvietą ir Tėvynę, bet linki jam laimingai parkeliauti į savo tėvynę ir ten varyti naudingą darbą tarpe vietos tautiečių. Newarkiečiai tikisi su juomi pasimatyti, kur kardai skamba, kur kulkos užia, spiegia, kur Lietuviai su paliokais kaipo liutai imasi.

Sandarietis.

MONTELLO, MASS.

Iš Sandariečių Veikimo.

Rugsėjo 6 buvo A. L. T. S. 24 kuopos mėnesinis susirinkimas. Nors esant šventei "Labor Day" buvo manyta, kad narių mažai teatsilankys, bet susirinko visi rimtieji nariai ir šaltai svarstė bėgančius dalykus. Buvo skaitytas laiškas iš Sandaros, administratoriaus M. J. Damijonaičio, kuriame buvo prašoma narių pagelbos. Kaslink pinigiškos paramos, Redakcijos perkėlimo ir kitokių bėgančių reikalų, likosi iš kuopos kasos paskirta 10.00 ir dar pasižadėjo nariai ką nors surengti del "Sandaros" laikraščio parėmimo ir morgičių išbaigimo.

Toliaus buvo rinkimas delegatų į Naujosios Anglijos sandariečių suvažiavimą — A. Čižauskas, H. Staupa, J. Jezukievičius ir A. Vaitkus.

Buvo išduotas raportas buvusio pikniko rugpiučio 29, Highland Parke. Nors ir lietus pakenkė, bet visgi pelno liko $50.-25 ir Montellos sandariečiai yra labai dėkingi Norwood'o ir kitų miestų sandariečiams už skaitlingą atsilankymą.

24 Kuopos Korespondentas.

SUSIRINKIMAI.

PRANEŠIMAS.

Waterburio sandariečiai nepamirškite, jog kuopos susirinkimas įvyks 19 d. šio mėnesio, svetainėje 883½ Bank St., prasidės 1-mą val. po pietų. Visi nariai ir narės neatbutinai atsilankykite, nes bus nominavimas Centro Valdybos, rinkimas atstovų į apskričio suvažiavimą, bei šiaip visa eilė svarbių tarimų. Ateidami nepamirškite atsivesti ir po naują narį, ar narę. Kurie dar nepriklausot prie Sandaros ir įdomaujat sandariečių veikimu, taipgi kviečiami atsilankyti, nes orui atvėsant pradėsime didelį veikimą.

Kp. rašt. **K. J. Paulauskas.**

DETROIT, MICH.

A. L. T. S. 29 kuopa buvo pertraukusi susirinkimus laikius per porą mėnesių, kad nariams butų daugiau progos praleisti vasaros karščius kur nors po uksne.

Dabar, sekantis susirinkimas įvyks 19 d. rugsėjo, 2:30 v. po pietų, po No. 1085 Jos. Campan, kampas Fredrick gatvių. Visi nariai butinai privalo atsilankyti, nes yra daug svarbių reikalų, kaip tai: nominacija centro valdybos narių, "Sandaros" parėmimas ir vietiniai kuopos reikalai. Dabar Detroite yra daug gražaus jaunimo, todel kiekvienas narys pasistengkit atsivesti nors po vieną naują.

29 k. pirm. **P. A. Račkauskas.**

CLEVELAND, OHIO.

Svarbus susirinkimas A. L. T. S. 18 kp. rugs. 19 d., 1920 bus nedėlioje 2 val. po pietų, Goodrich kambariuose, 1420 E. 31 gatvės. Kviečiami visi nariai į šį susirinkimą, nes turime svarbių reikalų, t. y. reikės išrinkti abudu sekretoriu ir nominuot Centro Valdybą. Taipgi, kurie esate užsilikę su mokestimis, malonėkite nepamiršti, ir pasižadėję vietos inteligentai neatmainykite savo žodžio — bet ateikite ir stosime prie darbo.

18 kp. Valdyba.

T.M.D. Reikalai.

(T. M. D. reikalais kreipkitės ir visokius raštus, liečiančius T. M. D. reikalus siųskite T. M. D. Centro Sekretoriui - Redaktoriui šiuo adresu: **J. D. Sekys**, 101 Oak St., Lawrence, Mass.).

CENTRALIO KNYGIAUS - SEKRETORIAUS RAPORTAS.

T. M. D. IX Seimui.

Dar 1918 metais, pabaigoje Rugpiučio mėnesio, aplaikiau įsakymą nuo Dr. K. Drangelio, TMD. Vice pirmininko, kuris tuom laiku veikė už organizacijos pirmininką, kad nuo pirmos dienos sekančio Rugsėjo mėnesio apimčiau knygiaus - sekretoriaus urėdą prie TMD., kadangi pirmesni kandidatai atsisakė nuo tos pareigos.

Aiškus matėsi ukas TMD. padangėje, bet priėmiau man skirtas pareigas, kad neprisidėjus prie pastumėjimo organizacijos sujrutėn. Atėjus laikui, apemiau man skirtą urėdą, suradau knygoms buveinę, jas suskaičiau ir pasirodė, kad mes esame turtingi jomis net $10,029.56.

Piniginis stovis:

Po pereitą TMD. Seimo bėgončių reikalų fonde buvo	$1501.91
Geležinio kapitalo fonde	2004.31
TMD. turtas siekė iki	$13,535.78
Laikų - tarp pereito ir šio seimų įplaukų buvo:	
Knyga "Paskaita iš Lietuvos Istorijos"	$2513.25
Metinė nario mokestis	2293.90
Įstojimo	108.30
Už ženklelius	25.00
Už knygas	502.87
Už apdarus	251.15
Aukų	54.31
Už organą	2,18
L. Šerno raštams	690.20
Kartu	$3927.91
10% iš šios sumos (be L. Šerno) raštų perkelta į geležinį kapitalą	325.51
Bėgantiems reikalams liko	3602.40
Išmokėta organizacijos reikaluose	3542.712
Lieka bėgantiems reikalams	59.68
Nuo VIII Seimo bėgantiems reikalams buvo likę	1501.91
Viso bėgantiems reikalams yra	1561.1159
Geležinis kapitalas:	
Nuo VIII Seimo buvo	$2004.31
Už 1918 metus narių užsimokėjo 2077; sekantis 1919 metus nukrinta nariuose iki 1378, kas reiškia neišleidimas jokios knygos ir abelnai imant neganėtinai ramus kulturos darbui laikas. Šis metas turi vos 237 narius, bet tegul jis nesurupina delegatų, nes šis meto laikas nėra tinkamu sprendimui musų jiegų.	
Įplaukė	325.51
Nuošimčių dasidėjo	177.05
Viso geležiniame kapitalo fonde yra	$2506.87
Visas TMD. turtas:	
Bėgančių reikalų fonde	1561.59
Geležinio kapitalo fonde	2506.87
Knygomis	11256.55
Kartu	$15,325.01

TMD. stovis kuopomis ir nariais:

Pereito seimo metais organizacija turėjo 2077 narius. Pereitais 1919 metais nukrinta narių skaičius iki 1396. Tai priežastis neišleidimo knygų, tai vėl neužtektinai ramus kulturos darbui laikas. Šį metą turime vos 300 užsimokėjusių narių. Bet tegul tokis skaitlius nesurupina delegatų, kadangi šis meto laikas nėra tinkamu apskaitliavimui musų jiegų. Kuopų skaičius siekia iki 66; pavienių narių —18.

Paskutinis musų leidinys "Paskaita iš Lietuvos Istorijos" buvo spausdintas 'Vienybės Lietuvninkų" spaustuvėje, iš kur jis persiųstas knygiui TMD. lėšomis. Sutartis tarp TMD. ir "V. L." sako:

Having its main office in the city of Chicago, Ill., party of the first part. — Toliaus sako: And when completely finished, deliver...

Čia darau iš sutarties ištrauką todel, kad aš ją supratau taip: "V.L." atspausdina minėtą knygą ir dastato TMD. ofisan už sutartyje paminėtą mokestį. Ašgi už dastatymą minėtos knygos užmokėjau $42.38. Reikalavau nuo "V. L." sugrąžinti tas dastatymo lėšas, bet pastaroji atsisakė tai padaryti, nes kitaip sutartį suprato.

Po pereito seimo buvo kalbama ir rašoma, viskas reikalinga daroma, kad leidus L. Šerno raštus. Kad juos įgyjus, L. Šernui iš sutartos sumos išmokėta $1000.00. Jau vien tas išmokėjimas, dar karės šmėklai pragelbstint, kuopų atydą supančiojo. Musų iždas ištuštėjo ir L. Šerno raštų kiausimas pats sustojo. Neilgai trukus iždas vėl pradėjo pilnėt. Tuomet literatė komisija buvo prašyta, kad pastaroji parupintų mažesnį musų jiegoms apimamą veikalėtį. Komisija rekomendamo ir vėliaus tapo nupirkta prof. G. Čelpanovo "Psikologijos Rankvedis", kurį vertė p. J. Gedminas. Knyga turi vos 264 puslapius, bet šiais brangenybių laikais, mes nei to nebegalėjome išleisti.

Per centro valdybą tapo apleista sekančios krivulės:

a) 11-18-18 reikale siuntimo knygų, "Aušros" draugija iš Charbino, Sibire, atsišaukė.

Krivulės pasekmės — knygų nesiųst.

Priežastis — brangus ir neatsargus kelias.

b) 11-18-18 TMD. 70 kuopos sumanymas, kad skyrus iš geležinio kapitalo $1000.00 Lietuvos reikalams.

Krivulės pasekmė — ne.

Priežastis — centro valdyba nėra galėje tą padaryti.

c) Panašus klausimas kelta per TMD. 3 kuopą. Taigi viršminėta krivulė ir tą padengia.

d) 11-24-19 Prašoma pes literatę komisiją musų turtu galimo išleisti veikalėlio, nes L. Šerno raštų neapimame.

Krivulės pasekmė — rekomenduota prof. G. Čelpanovo "Psikologijos Rankvedis."

e) 5-27-19 Reikale atstovų į Lietuvių Neprigulmybės Seimą Chicago.

f) 2-16-19 TMD. 22 kuopos sumanymas rinkti ir siųsti Lietuvon knygas.

Krivulės pasekmės — pavesta minėtai kuopai veikti.

g) X-1110-20 kad atžimėjus naujai susitvėrusią TMD. 155 moterų kuopą Philadelphijoje, suteikt kiekvienai narei po knygą "Širdis" apdarytą.

Krivulės pasekmės— Priimta.

h) 11-31-20 patiekt rezoliuciją nuo TMD. Lietuvos Kuriamajam Seimui per jos atstovus.

Krivulės pasekmės —priimta.

i) Paleista per centro valdybą krivulė, kad skyrus iš TMD. knygyno dalį knygų Lietuvos žmonių apšvietai. Ši krivulė dingo kelyje. (Tur but, kad ji dingo, nes negrįžo, nors grįžt jau labai laikas buvo). Gal seimas tą aprupins ant vietos ir nors pusę knygyne esančių knygų skirs Lietuvos žmonėms per apšvietos ministeriją.

Kad nesinaudojus už mažą darbą didele alga, aš apmokėjau dalį iškaščių, kuomet "V. L." išsiuntinėjo "Paskaitą iš Lietuvos Istorijos".

Užvedžiau liuosų lapų centro raštinėje knygas savo kaštais.

Leidau dienraštyje "Lietuva" TMD. knygų apgarsinimą "Namuose Mokykla", suvartojau tam dalykui 463 colius vietos, tai savo kaštais dariau.

Už knygų vietą randą mokėjau.

Buvo pagaminti tam tikri į draugijos atsišaukimai, kuriuos TMD. kuopos turėjo paskleist savo kolonijose. O musų kuopos galėjo tame daugiau pasidarbuot.

Esant p. Purviui prie musų organo "V. L." aš turėjau liuosą priėjimą prie jo, tuomet dažnai rašynėjau iš kuopų veikimo. Tokie apie kuopų darbus prisimi nimai, manyčiau ir ateityje nebut be vaisių.

Pildant pereito seimo nutarimą užklausiau tautiškų laikraščių TMD. organavimo reikale.

"DIRVA" pasižada. Prenumeratos kainą nariams $1.20 į metus.

"SANDARA" žadėjo atsakyt.

"TĖVYNĖ" atsisakė.

"LIETUVA" liovė gyvenus.

"VIENYBĖ LIETUVNINKŲ" stato išlygas: visi TMD. spaudos darbai turi but jai duota spausdinti. Prenumeratos

kaina lygi kitiems skaitytojams.

Dr. A. Zimontui, TMD. prezidentui, paliepus, "Kariškių Žodžiui" pasiunčiau visų musų knynų po du egzemplioriu.

Pareigų verčiamas turėjau eit prie spaudos darbo, turėjau suspenduot musų organizacijos vienutę, toji buvo 68 kuopa Detroit, Mich. Gyvenau drauge su organizacija, kuri leido sunkias dienas. Mačiau, kaip minėta vienutė pasvyro iš tvarkos. Kad ji viena nežytų ir kad kitos apsidairytų — aš ją suspendavau. Aš atsiekiau savo, 68 kuopa viena ten pasiliko, kur ji paėjo. Tik anarchijoj disciplinos nėra, mums tas praktikuot neatseina. Kuomet buvusi 68 kuopa iš Detroit, Mich. užreiškė, kad ji susilaiko kuopos mokesčius centran siųst, aš supratau, kad toji vienutė niekina TMD. garbę. Todel aš tą garbę nuėmiau nuo jos.

Smagiausiu nuotikiu, kuris man menasi, tai nauja, vos tik šiais metais susitvėrusi 155 kuopa. Tinka organizacijai pasididžiavimas nauju šeimynoje nariu. Vėl labjaus jai toji garbė tinka, kad 155 kuopą sudaro vien mergaitės ir moterįs. Tai yra pirmutinė musų draugijoje moterų kuopa.

Už tai centro valdyba ją priėmė į musų šeimyną, įteikiant kiekvienai narei musų tinkamiausį šiai atminčiai leidinį "Širdis."

Dar reikėtų žodelis dadėt, kad moteriškos, kuopų viršininkės yra pagirtinos pareigose. Jos daugelį vyrų pralenkia mokėjimu sutartyje dirbti.

Praktikos žvilgsniu knygius-sekretorius viename ofise nėra geras jau kad ir todel, kad knygų užsakas nebeturi dokumento vertės, todel jis nėra nei daromas. O tai todel sunku apsilenkti klaidų. O kad jų apsilenkus, kas ir verta padaryt, gal butų geriau tuos du urėdu perskirti. Aš manyčiau, kad sekretorius-redaktorius sudarytų gerą rišelį, kadangi pas sekretoriu dažnai randasi į TMD. skyrių medžiagos.

Reikale spausdinimo knygų, manyčiau, Lietuvoje bus mums įgalimi tie žingsniai, kurių čia Amerikoje mes nepajiegiame, tai del stokos darbininkų, tai del labai iškilusių kainų.

Šiuomi TMD. Seimo delegatus prašau aplenkti mane su bile urėdu ir prašau, labui organizacijos, knygyną palikti ten, kur jis dabar randasi, tai yra Chicagoje, nes kitaip darant, musų bėgantis iždas gali išsisemti net iki dugnui.

(Pabaiga ant 5 pusl.)

ST. BUTKUS.

NELAIMINGASIS.

Tarp girių ir žemaitijos kuprotų, lyg sustatytųjų šimtais kupranugarių - laukų, įsikniaubęs ramiai snaudžia Kurtavėnų dvaras, o pas jį ir miestelis, kuris dabar tik didžiuojasi griuvėsiais ir likusios kuone pusantros triobos — savo senovinės atminties.

Nieko jame naujo ar įspudingo ir viskas eina lėtai, ar rėpluomis, lig tas atbulas vėžys vargo vėžėmis, bet pažvelgus giliau vis šio bei to surandi.

Nuo seno gyvena čia vargdamas kumetis Ivanauskis. Doras ir teisingas žmogus, nesykį mėgstantis ir pamoką ištvirkusiems duoti, arba šiaip ką lyg kunigas sakykloje išaiškinti, per ką visi dvariškiai pavadino "klebonu". Nors, tiesa, gražus tai butų pavadinimas ir pykti už jį nereiktų, bet musų "nelaimingajam" tas netikdavo. Nelaimingasis! Pažvelgus arčiau į jį neatrodo toksai nelaimingas: turi dvi gražį Dievo duoti dukterį, vieną lig ąržuolą sunų, tinkantį šauliu būti, nes vienaakis, per ką vienos ir primerkti nereikalinga ir šiaip ką pasaulis turi užtekdavo, bet tik vien nelaimigu darė tas jo mėgstamasis verksmas, ką iš šalies matant manai: — tikrai tur but nelaimingas žmogus! Bet žmogus ir be nelaimių pasaulyje nebuni, taip be jų nemoka apsieiti ir musų "nelaimingasis."

Žiurėk, štai dvaro karvės nutrukusios susibadė; bebėgdamas per savo ant vietos stovintį skubumą pargriuvo, ar užsnudęs negerai ką padarė, o vis tai įeina į nelaimių sąrašą. Viena nelaimė dar ne nelaimė, bet kad daug tokių susideda ir tikrai daro žmogų nelaimingą ir su ašaromis neišsiskundžiamą, bet tas blogiausia, kad kiti jų neprijaučia ir nepaguodžia.

Užėjo karas! Žemė pradėjo drebėti nuo patrankų griausmo; dangus raudonuoja nuo gaisro pašvaisčių ir musų tremtiniai buriais pradėjo traukti Rusijos gilumon, o tarp jų ir musų "nelaimingasis."

Pirmas bėgimas nepavyko. Smarkus vokiečių raitelių užėjimas pirmyn, apsupo pas Mušos krantus ir kas nespėjo pasprukti, turėjo grįžti namon. Ką darysi? — reikia grįžti, grįžta ir musų "nelaimingasis" pirm savęs varinąs pasiremdamas ant rastos tuščioj trioboj lazdelės, dvaro galvijus ir laistydamas ašaromis takus.

Viskas nieko butų, ir pusė nelaimės, jei ne tas paršiukas ir višta pereklė, tupinti ant kiaušinių, palikta namie, jų vis-gi nebrasi, vokiečių ten patsai ėjimo takas, ir vėl naujas aktas į gyvenimo nelaimių knygą. Naktyj, ar tai užsnudus iš rupesčio ir dienos sapnyje, kruksi paršiukas ir kvaksi višta su mažais vištučiais bėgdami slėpties į dilges nuo didelės ir žiaurios vokiečių rankos

Pargrįžta namon! Nelaimė kaip buvo sapnuota bent kiek sumažėjo, nes višta nepatėmyta vokiečių ramiai kvaksėjo vištučius vedžiodama, bet paršiuko tai nė kaulų nebeliko.

Vokiečiai viską pradėjo plėšti, kas tik jiem papuolė, per-ką "nelaimingajam" ir atsilsio nebuvo del tų slapstomųjų dvaro galvijų. Tankųs miškai, kalnai, o ten laukas, kuriuose negali su galvijais pasirodyti ir landyti čia po tankumynes, lig Judošius Jėzų pardavęs, o dar jei vokietys užras — pražuvęs, nelaimingas ant amžių, o čia dar piemens kur atsiskyrę girioj, nematyti, ukčiok — neatsiliepia, o čia žmogus ir nežinai kur esantis.

Rusai vokiečius atmušė ligi Dubysos ir ant jos prasidėjo baisųs mušiai, o čia tik ligi Dubysos penki verstai, mušiai po šonais, vokiečių visur pilna, o tu pareik iš girios, kad nesusektų tavęs.

Vieną šaltą ir biaurią balandžio dieną smarkiausiai staugė patrankos ant Dubysos, o iš dangaus pradėjo snigti baltais kruopais, šalta pasidarė ir girioje. Jau pietų laikas, o čia dukterįs ir pusryčių dar neatnešė— kas tai galėtų buti, ar neblogo kas namie? — bet vidudieniu dukterėlė su šaltais barščiais moliniame puode ir lašinių porcijelė didumo žvirblio galvos —atėjo. Kaip pasirodė, tai pamigusios. Bet niekis! Užsikursiu ugnį ir susišildysiu nors ir moliniame, pavalgysiu ir galėsiu kentėti ligi vakaro. Bet nelaimė! Molinis puodas įkaito ir dugnelis nebišlaikęs lig ripkutė gražiai apačioje atsiskyrė, "nelaimingasis" pakėlęs puodelį tik pamatė ant pelėnų besipilant pro dugną barščius, ant galo išrietėjo ir lašiniai susimaišydami su pelenais pagerinimui skonio ir visas laukimas nuėjo niekais, tik vien šiaip bei taip pusiau apsivalius nuo pelenų, lašinių porcijėlė atsidurė pilve. Ot ir pavalgiau! — aimanavo musų "nelaimingasis" — tai pavalgiau, ot ir pavalgiau!—bet iš pelenų visgi nebsusemsi.

Bet atėjo ir galutinoji visų didžiausioji nelaimė, kuri ir tvirčiausiajam bei kiečiausiajam vis-gi skaitytųsi nelaimė.

Rusams išvijus iš dvaro vokiečius, namai liko jų rankose, o jie dar miškuos tarp vokiečių apkasų. Pirma pasiuntė į namus savo sunų žvalgybon, o patsai susiėmęs likusius piemenis ir keliasdešimts dvaro galvijų, pirmiausiai eidamas kaipo koksai karo vadas arba tikrai pasakyti pritiktų — karvedys, nes abiem žodžiam kas-link karo ir karvių tinka, pasileido palei apsakus rusų link namolei. Žygis pavyko puikiai, išeita tiesiog giriomis ant rusų apkasų ir pareita namo. Bet namie nelaimė! Nėra sunaus! Kaip pasirodė, motina išsiuntė į girias padėt galvijų pervaryti , o čia prasilenkta kelyje. Laukia ligi vakaro, ryto ir kito ryto, o Domciuko nėra, Prapuolė! — o čia rusai jau traukiasi ir reikia patiems su turtu keliauti tolyn nuo gimtinės. Bet dar lašiniai dvare sukabinti, o juk per visą laiką nevalgyta ir pasnykauta ir kam sulaikiau — oi, oi! — aimanuoja, bet po lašinius vikriai sukinėjosi rusai džiaugdamiesi iš musų žemaičių nemokėjimo suvartoti taip gardaus kąsnelio.

Jau ir už Šiaulių! Nebėra viltie besimatyti su Kurtavėnais, bet "nelaimingasis" sykį sumanė: Kas bus tas, bet vis tiek eisiu per Tyrulių balas ir gana, mažu perėjęs frontą pasieksiu kaip namus ir surasiu vaiką, bet pirmiausia reikia nueiti į Šiaulius bažnyčion pasimelsti, kad laimingiau vyktų. Kas sumanyta tas padaryta ir musų "nelaimingasis" jau meldėsi bažnyčioje.

Tą dieną vokiečiai pradėjo bombarduoti miestą ir granatos puolė aplink bažnyčią, per-ką visi žmonės pradėjo bėgti iš bažnyčios laukan. Išbėgus musų nelaimingajam puolė netoli jo granata, parversdama jį ant žemės ir apipildama kalnierių žemėmis. Persigandęs ir iš džiaugsmo net apsiverkęs, jog su granatomis pareis ir jo sunus, perbėgo atgal girdamosi sano nelaimėmis: girdi, kaip davė į gatvę "garadais" (norėjo iš rusiško pasakyti "snariadais"), tai mane apvertė žemėmis ir maniau, jog vokiečiai pareina, per ką tikėjausi ir namus pasiekti. — Bet tėvai! — prabilo pati, — butum gal sunų radęs, o mus pametęs, ką mes be tavęs darytumėm. — Dievo valia! — ir nutarė daugiau nebjieškoti.

Vokiečiai pradėjo eiti pirmyn užimdami Lietuvos plotus, o musų "nelaimingieji" atsidurė pačiam pakraštyje Vilniaus rėdybos tarp baltgudžių, nulaistydami ašaromis kelius ir klausydami besiguodžiančių visos pakelės bobelių.

Ant vietos apsistojus pradėjo eiti gyvenimas normalėmis vėžėmis. Frontas čia pat, pelno buvo ir įgyjo šiek-tiek pinigėlių ir nebkokių, bet rusiškų popierinių, o čia bolševikų suirutėje vokiečiai užėmė tuos kraštus ir rusiškas pinigas nupuolė. Nelaimė! Tiek taupius, tiek jį branginus, o čia ir nauda menka.

Reikia grįžti namon, — "jeigu ne vaikas, juk negrįščiau, nes ir čionais gerai". Grįžta musų "nelaimingasis" ir namus pasiekęs rado savo sunų didelį, lyg baravyką, benorintį vesti, bet čia parvažiavo tėvai, o nelaimėms vis-gi galo nėra, šiokia, tai tokia, ir viena nelaimė tai dar ne nelaimė, bet kai daug susideda ir tikra nelaimė, o dabartinioji, tai rusiško pinigo nupuolimas kurso. Ir nusistatė! Laikysiuos, kolei — ar neliks lygus — rublis už rublį, ar visiškai nepražus.

21.V.1920 m.

Pasaka apie Joną Kvailį

Ir apie jo du broliu: Šimą Kareivį ir Tarasą Storulį, ir apie jų nebylę seserį Mortą; ir apie Seną Velnią ir jo tris Kaukus.

~ LEV TOLSTOI ~

(Pabaiga).

Ji tankiai budavo apgauta tinginių žmonių, kurie ankščiau pareidavo pietų nepabaigę savo darbo ir išvalgydavo visą buizą, tad ji prasimanė pažinti tinginius iš jų rankų. Tuos, kurių rankos buvo sukietėję, jie sodino prie stalo, bet kitiems ji duodavo tik tą, kas nuo anų atlikdavo.

Senis Velnias sėdo prie stalo, bet nebylė merga paėmė jį už rankų ir pažiurėjo į jas — ten nebuvo jokių puslių: rankos buvo baltos ir lygios, su ilgais nagais. Nebylė merga suniurnėjo ir atitraukė velnią nuo stalo. Ir Jono pati tarė jam: — "Nepyk, gražusis ponaiti. Mano moša neleidžia prie stalo nė vieno, kas neturi puslėtų rankų. Bet palukėk valandžiukę, kada žmonės pavalgys, tu gausi kas bus likę."

Senis Velnias įsižeidė, kad Karaliaus namuose jį norėjo maityti, kaip paršą. Jis sako Jonui: "Kvailas tavo karalystėje įstatymas, kad kiekvienas privalo dirbt tik rankų darbą. Žioplumo tat prasymanymas. Ar tai žmonės tik su rankomis dirba? Kaip tau rodos, su kuo protingi vyrai dirba?"

Ir Jonas atsako: "Ką mes kvailiai, galime žinoti? Didžiuma mųs darbą mes atliekame su savo rankomis ir su strėnomis."

"Taip yra užtai, kad jus kvailiai. Bet aš išmokysiu jus, kaip dirbti su galvomis. Tada patys pamatysite, kad su galvomis yra daug pelningiau dirbti, nė kaip su rankomis."

Jonas stebėjosi.

"Jei taip" — jis tarė: — "tai gerai sakytum, jog mes kvailiai."

Ir senis Velnias tęsė. "Tik su galva dirbti yra nelengva. Jus neduodate man valgyti, kad aš neturiu surembėjusių delnų, bet ar jus nežinote, kad su galva dirbti yra šimtas kartų sunkiau. Kartais tavo galva plyšte plyšta."

Jonas užsimąstė.

"Tad kam, drauge, taip save kankinti? Argi smagu, kad galva plyšta? Ar nebutų geriau ir lengviau dirbti su rankomis ir strėnomis?"

Bet Velnias sako: "Aš tą viską darau besigaulėdamas jus kvailių. Jei aš nesikankinčiau, jus amžinai kvailiai pasiliktumėte. Bet pats dirbęs su galva, aš galiu ir jus išmokinti."

Jonas stebėjosi.

"Išmokink mus" — sako: — "kad mums paginus rankas galėtume pakeitomis su galvomis dirbti."

Ir Velnias pasižadėjo pamokinti žmones. Tad Jonas paskelbia visoje karalystėje, kad gražusis ponaitis visus išmokįs, kaip dirbti su galvomis; kad su galva gali daugiau nuveikti, nė kaip su rankomis; ir kad visi žmonės pirvalo ateiti ir išmokti.

Štai Jono karalystėje buvo augštas bokštas, su daugeliu laiptų iki lempai ant viršaus. Ir Jonas nuvedė ten ponaitį, kad visi galėtų jį matyti.

Taip ponaitis užlipo iki bokšto viršaus ir ėmė kalbėti, ir žmonės susirinko jį pamatyti. Jie manė, kad ponaitis tikrai parodys jiems, kaip dirbti su galva nevartojant rankų. Bet senis Velnias ilga kalba tik mokino juos, kaip gyventi nieko nedirbant. Žmonės negalėjo suprasti. Jie žiurėjo ir galvojo ir išsiskirstė prie savų darbų.

Senis Velnias išbuvo ant bokšto visą dieną, paskui antrą dieną, visą laiką kalbėdamas. Bet stovėdamas ten taip ilgai jis išalko, ir kvailiams neužėjo nė į galvą nunešti jam maisto į bokštą. Jie manė, kad jei jis gali geriau dirbt su galva, nėkaip su rankomis, tai jis lengvai gali pasigaminti sau duonos.

Senis Velnias išstovėjo ant bokšto viršaus da vieną dieną, vis kalbėdamas. Žmonės prieidavo arčiau, valandžiukę pažiurėdavo ir išsiskirstydavo.

Ir Jonas klausdavo: "Na, ar jau ponaitis pradėjo dirbti su galva?"

"Da ne" — atsakydavo žmonės: — "jis da vis zaunija."

Senis Velnias išstovėjo ant bokšto da vieną dieną, bet jis jau taip nusilpo, kad pašlijo ir sudavė su galvą į vieną šulų, prilaikančių lempą. Vienas žmogus patėmijo tą ir pasakė Jono pačiai, ir ji nubėgo pas vyrą, kurs dirbo laukuose.

"Eik ir pažiurėk" — ji tarė: — "sako, kad ponaitis jau pradėjo dirbti su galva."

Jonas nusistebėjo.

"Ištikro?" — jis sako, ir apsukęs arklį nuėjo prie bokšto. Kad jis priėjo prie bokšto, senis Velnias jau visai buvo nusilpęs iš bado, svyravo ir daužė galvą į šulus. Ir tuo pačiu tarpu, kad Jonas priėjo bokštą, Velnias paklupo, parvirto ir pakabarkšt! pakabarkšt! pakabarkšt! nusirito laiptais žemyn, skaitydamas su pakaušiu kiekvieną laiptą!

"Na" — sako Jonas: — "gražusis ponaitis teisybė pasakė, kad 'kartais galva įlyšte plyšta' Šita aršiau nė kaip puslės; nuo šiokio darbo galva bus sutinus."

Senis Velnias nusivertė pas laiptų apačią ir atsimušė galvą į žemę. Jonas rengėsi prieiti prie jo ir pažiurėti, kiek jis darbo atliko — kad staiga prasiveria žemė, ir senis Velnias nudarba žemyn. Tik skylė pasiliko.

Jonas pasikasė galvą.

"Kos nedailus dalykas" — sako jis:— "tai čia vėl vienas tų velnių! Kokis velnynas! Turbut jis jų visų tėvas!"

Jonas da gyvuoja, ir žmonės telkiasi į jo karalystę. Jo tikrieji broliai atėjo pas jį gyventi, ir jis maitina juos. Kiekvienam, kas tik pas jį ateina ir sako: "Duok man maisto!" Jonas atsako: "Gerai. Gali gyventi su mumis; pas mus yra visko užtektinai."

Tik yra vienas ypatingas paprotys toje karalystėje: keno tik yra puslėtos rankos, tas sėda prie stalo, keno ne puslėtos, tas turi valgyti tą, kas nuo kitų lieka. . .

Vertė **V. Stagaras.**

Kur dingo?

Kur dingo meilė išsvajota?
Kur dingo vakaras meilus?
Kur dingo daina išdainuota?
Kur dingo dangus taip giedrus?

Vėjais nušvilp' meilė manoji,
Aptemo vakaras grožybių,
Paded' liudėt tamsa nykioji,
Kad jieškau galą berybių.

O daina amžina,galinga
Nežuvo niekad ir nežus,
Sutvers ji rumą stebuklingą
Ir mano miela tenai bus.

Jau giedrus dangus sužibėjo,
Gamta puošias kitais rubais,
O mano jausmai suvirpėjo,
Juos meilė prideng savo tinklais.

Pranas Pakuršietis.

The Lithuanian Weekly
"SANDARA"
"THE LEAGUE"
Published Eevery Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
Editor
V. J. ŠLIAKYS.

Advertising rates on application.
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

Prisinčiami Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir adresu, mašinėle arba rašalu parašyti ant vienos popieros lapo pusės. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso pagal savo nuožiurą. Netinkami spaudai smulkųs raštai—korespondencijos, eilės — autoriams išanksto nereikalaujant jų grąžinimo, neikinama ir autoirams negrąžinama.

Savaitinis Laikraštis
SANDARA
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00
Pavienis numeris ..... 5c.

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:
SANDARA
327 E Street, Boston 27, Mass.

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

DELKO KAPSUKO AGITACIJA NEPASEKMINGA.

Kaip tik bolševikai užėmė Vilnių, jie tuo ten įsteigė savo organą "Krasnoje Znamia" (Raudonoji Vėliava). Lietuvos sostapilėje leidžiamas bolševikų laikraštis, žinoma, negalėjo iškęsti neatsiliepęs į lietuvius. Teorijoje atsižadėk kiek nori tautų principo, skelbki kiek nori kosmopolitizmą, bet kaip tik ateina praktikos reikaals,tautiškumas taip rodos pats šokte iššoka. Ir Vilniaus bolševikų organo antrame numeryje į lietuvius atsiliepia ne kuris iš rusų, bet mųs Kapsukas. Rodos tokiems Kapsukams ar Angariečiams, tarptautiško bolševizmo apaštalams, butų vis viena darbuotis kur Gruzijoje ar tarp samojiedų, ar kokioje kitoj iš 111-kos tautų sudariusių buvusiąją Rusijos imperiją. Bet ne — juos, kaipo lietuvius, Lietuva vis prie savęs traukia. Jie čia smelkiasi su savo "pasidarbavimais", patys iškalbingai parodydami buvimą to tautiškojo žmogaus instinkto, kurį žodžiais jie norėtų užginti.

Štai, kaip minėjome, Kapsukas atsiliepia į lietuvius per No. 2 "Krasnoje Znania" — ir lietuviai jo nepaklausė. Delko nepaklauso? Jei nebutų kitų priežasčių, (o ten yra svarbesnės — ekonominės), tai Kapsuko atsišaukimas nepatrauktų nė vieną normalį žmogų. Normalis, sveiko proto, žmogus turi savyje prigimtą patraukimą prie gražaus, prie prakilnaus. Viskas, kas yra siauraprotiškai saumylinga ir kerštingai kraugeringa, sveiko proto žmogų stumte stumia nuo savęs. O Kapsuko atsiliepimas į lietuvius yra toks laukinis, žiaurus, kraugeringas ir pilnas pagiežos, kokio nuo pažymaus žmogaus niekur neteko matyti.

Nedaug rasi lietuvių, kurie pataikauti "dvarininkams, kapitalistams ir spekuliantams" — jie reikia prašalinti, paversti į naudingus visuomenei žmones. Bet kad Kapsukas mus ragina juos "iki vieno (načisto) iššluoti iš įsisėdėtų vietų", "įvaryti į kapą", "visokiais budais naikinti šitą biaurybę (niečyst)", "pranešti apie jų lizdus, gaudyti juos ir atiduoti į revoliucijos valdžios rankas", žodžiu — kad Kapsukas ragina mus prie užmušinėjimo, medžioklės ir denuncijavimo, didžiuma, labai didelė mųs didžiuma su pasislykštėjimu užsigrįž nuo tokio paraginimo. Bet kad Kapsukas, nepasiganėdinęs tuomi, da ragina mus, išskerdus tuos bolševizmo priešus, jų kapą "uosio mietu perverti," mes jau visi atsisakysime dalyvauti tokiame gauliškame betikslės pagiežas akte. Su civilizacija žmonių jausmai švelnėja, mirties bausmė (net teismo keliu paskiriama) yra naikinama. O čia Kapsukas, lig grįždamas į primityvių, pusbezdžioniškų laikų gadynės, skelbia lietuviams kruviną žudymą. Negana to, lyg sriovėje atžagareivybės atavizmo, apaštalauja mums tą, prieš ką ir Nenoras butų susigėdinęs — kalti nuosio mietus per krutines kapuos esančių priešų!

Ar stebėtina, kad normalių jausmų lietuviai nepaklausė tokio Kapsuko atsiliepimo?

Didžiausi svieto galvočiai, visi be jokio išėmimo, juo giliau įsigilino į klausimą, tuo labiau persitikrino, kad vien tik Meilės jausmai ir darbai gali mums gero lemti. Kerštai ir žudymai išauks tik eilę kitų kerštų ir žudymų. Tas lygiai lytisi kaip asmens, taip ir partijos: ar asmuo ar partija, kurie tašo kitiems "uose mietą", patys pasijus kada perverti tokio mieto per savo krutinę.

AŠMENOS LIETUVIAI.

Rugpiučio 16 ir 17 d., kaip praneša "Lietuva", pas Vilniaus miesto ir Apielinkės Komendantą ir Vyriausią įgaliotinį atsilankė Ašmenos apskrities delegacija su padėka Lietuvos Vyriausybei, kad ji, darydama sutartį su Rusais, pasistengė prijungti Ašnemos apskritį prie Lietuvos. Užėję bolševikai visokiomis priemonėmis stengėsi priversti Ašmenos gyventojus, kad jie nuspręstų, buk jie norį dėties prie Rusijos, tad delegacija, vardu 25,000 Ašmenos apskričio gyventojų užprotestavo už tokį jų prinevalinimą, nes iš jų 25,000 gal rastųsi tik koki 20 žmonių, kurie norėtų dėties prie rusų. Delegacija tarp kitko pasakė:

"Mes esam sujungti su Lietuva istorijos, ekonomijos ir dvasios ryšiais. Vilniaus pilies kalnas, Vilniaus Katedra, Vilniaus mokyklos labai daug sako musų protui ir širdžiai. Jus pražudytumėt mus amžinai, jei atskirtumėt nuo Vilniaus. Ašmenos apskrity rusų ne daugiau, kaip 1-3 nuošimčiai. Mes esam lietuviai, nors ir kai kurie nebekalbam lietuviškai. Įtaisykit mums lietuviškas mokyklas, ir mes vėl grįšim prie musų prosenių kalbos.

Prašom pranešti Lietuvos Vyriausybei, kad mes laukte laukiam prijungimo prie Lietuvos ir didžiausiu džiaugsmu pasitiksim Lietuvos Vyriausybės atstovus savo gimtam krašte.",

Lietuvos Vyriausybės atstovai įtikrino delegaciją, kad po sutarties su Rusija Ašmenai negrumoja atskyrimas nuo Lietuvos.

Kapsuko žiauri agitacija nepatraukė ašmeniečių; geresnis Lietuvos ekonominis padėjimas ir atgaivintas apmigęs tautiškumo jausmas nesulaikomai traukia prie Lietuvos. Jie graudinasi, kad pasidavę gyvenimo aplinkybėms, kaikurie jų pamiršo savo gimtą kalbą — jie šaukiasi lietuviškų mokyklų ir žada mokinties savo bočių kalbos.

UŽ KĄ BOLŠEVIKAI SUŠAUDO.

Šiame "Sandaros" No. p. Svečio straipsnyje, atsiųstame iš Lietuvos, matote diktoką surašą tų, kurie buvo bolševikų sušaudyti Maskvoje, su pažymėjimu, už ką kuris buvo sušaudytas. "Lietuvos" No. 176 (458) randame paminėjimą sušaudytųjų Vilniuje, bolševikų "nepaprasto skyriaus" veikimu. Sušaudyti buvo lenkų armijos karininkai, kurie nenorėjo registruotis ir mėgino pabėgti ir visoki prasikaltėliai prieš rusų tarybas. Kaipo pavyzdis už ką buvo kiti šaudomi, paduoda žodis šodin keletas vardu iš bolševikų sąrašo:

..."4) Mineika Liudviką, dvarininką, už valstiečių naudojimą ir provokacinių žinių platinimą apie raudonosios armijos žvėriškumus; 5) Šapirą Dovydą, drabužių krautuvės savininką, už prekių slėpimą, kainų kėlimą ir Tarybų valiutos mažinimą; 6) Baracevičių Vladą, dvarininką, už darbininkų nauodjimą ir kontrrevoliucinę agitaciją" ir t. t.

Prie šaudymų už mažmožius ir prie nežmoniškai žiaurių atsišaukimų ar įstabu, kad bolševikai neturi pasisekimo Lietuvoj? Nesistebime, paveizdan tokiom žiniom iš Lietuvos:

"Polianų miestelyje, netoli Ašmenos revkomo buvo sušauktas mitingas. Suėjo gana daug žmonių, bet greitai išsiskirstė ir kalbėtojas pasiliko vienas."

Rugpiučio 8 d. Ašmenos revkomas taip pat sušaukė didelį mitingą. Po karštos kalbos prieš Lietuvos vyriausybę buvo balsuojama, kas nori dėtis prie baltosios ir kas prie raudonosios Lietuvos. Už baltąją Lietuvą kėlė rankas visi, už raudonąją niekas.

„Liuosuokime Lietuvą!"

Taip skamba atsišaukimas Amerikos Lietuvių bendrovių į Lietuvius, kad taptų jų nariais, įmokėdami tam tikrą narystos mokestį.

Matytum, kad čionai šnekama apie politiškąją Lietuvai pagelbą; bet ne! Amerikos Lietuvių bendrovės politikoje sulošė nykštuko rolę, ir dabar prie ko kito to siekia. Politikoje atsižymėjo srovės arba partijos, ir tos įsivarė į kerštus, į savo partyvę naudą, į partyvę garbę, kad per tą Lietuvių partyvumą Lietuvos nebepamatytum... Nėsant valstybinio nusistatymo ir nėsant partijų susigiedojimo, darbas politiškojo Lietuvos liuosavimo pilningai nepavyko.

Aukų daug vargdieniai — ne biznieriai — Lietuvai sudėjo, tačiaus ir aukos nuskambėjo dažniausiai partijų tikslams, o Lietuviai kaipo valstybei teko — pašmukšt! Taip pasielgiant, pagelba dažniausiai ne ten kliuvo, kur valstybės žvilgsniu žiurint turėjo patekti. Imkite nors L. Š. F., kurs gyrėsi bepartyvis ėsąs, ar aukos ne komunistų propagandai sunaudotos tapo, ažuot varguomenės pagelbai?

Kur nėra sistemos, valstybinio nusistatymo, ten darbas netarpsta ir bendruomenei naudos neatneša. Devynioms auklėms kudikį glamonint, kudikis vysta, menksta ir miršta.

Buta, juk ir trukšmingų Tarybu, net keletas; kas jas įsteigė, dievai jas žino! bet visos savinas tiesą kalbėti visuomenės vardu. Ir tos Tarybos, kurių šiądien pasigenda užkampiniai vadovėliai, nepasitenkino pietus tuloms madamoms iškeldamos, anaiptol! Daug triuso jos padėjo, iki nusprendė, ar ne kokiam karčiamininkui reikėtų pasirašyti po deklaraciją Lietuvos neprīklausomybės Philadelphijoje.

Seniaus jau kunigai buvo išmokę "daktarais" vadinti paprastus masažistus, kada reikėjo kamuflažuoti inteligentiją; karės-gi metu nevien šmeižtai ant klerikalizmo nedraugų ir nauji išradimai augo kaip šungrybiai. Sumanyta tverti Lietuvos armiją. Bet kas iš armijos, jeigu nebus generolų, kapitonų ir kitokių grožybių? Kas duos tad pinigus? Ir štai apvilko mołio Motiejus gražiais rubais: žvanga pinigai iždan. Susirado generolas, ir kapitonai, ir jie drąsus drožia Lietuvon dvarų pirkties; ak, kad tu surugtum, norėjau pasakyti — vadovauti Lietuvos armijai. Tik kas-žin kas ten, anąpus vandenyno, pažiurėjo-pažiurėjo į Amerikos Lietuvių činovninkus, gardžiai nusijuokė, ir tie Amerikos didvyriai, lyg gyvunėlis uuodegą pabrukęs, su gėda grįžo, iš kur buvo atėję. O kad čion dar bent grožėties norėjo Lietuvos karininko rubais, Lietuvos Atstovas attašė privestas buvo pasakyti: šiukštu vaikučiai! ne jums svetimomis plunksnomis dabintis! — Prašvilpinta $21,000, bet-argi kam bėda iš to?!

Kilo kitas sumanymas: Lietuvai reikia dovanoti Liuosybės Varpas! Chicagos seimas nutarė: kiek pinigų įeis tą varpą už širdies betąsant ir beskambinant, visi jie eis tan fondan, kurs veda visus vienybėn. Labai gražu, L. N. F., nors nuolatos klegėjo apie vienybę, ar kas jį išgirdo? pinigai už varpo timptelėjimą jam nė pauostyti neteko! Dabar jau Amerikiečiams varpas atgriso, už tai jie Lietuvos Atstovui jį dovanojo, kad pakabinti ant Gediminkalnio. Ar tai lietai kiek-nors likučių pinigais įteikė, ar ne, neteko sužinoti. Reikia laukti, kas-nors atskaitą išduos, nors ir šimtui metų sukakus. Tad naujos gentkartės stebėsis iš pasišventimo Chicagos didvyrių!

Lietuvos Raudonajam Kryžiui vargdieniai Amerikoje dėjo skatikus iš paskutinėsės, o rinko tuos pinigus ne bile-kas, bet pati "druska žemės". Tačiaus, Lietuvos Raudonkryžininkai — kas juos žino, ar tai nuduodami ar meluodami, sakosi nieko nėsą gavę, tik girdėję, kad Amerikoje kokin ten iždan nužvangėjo 38,000 doliarių. Tai tik kytrumas svietelio pasidarė. Tur but Rusijos revoliucija tam kalta! Ir šiaip T. F. daug aukų rinko tautos nepriklausomybei iškariauti, bet aš esmi pasirengęs eiti derybomis iš storų penkių skatikų, kad ir tie pinigai iš partijos ribų neišsprudo. Taip mat kovota Amerikos Lietuvių ne už Lietuvos, o tik už partijų - partijėlių nepriklausomybę. Ir dar kaip kovota! Kiek kibirų paplavų išpilta! Kiek riebių šmeižtų Creelio offisan nusiųsta!

Vien partijų geiduliai degdami, Amerikos Lietuviai Washingtone neįgijo gero vardo. Ak ten atstovais jų budavo ne lietuvių tautos ištikimi sunus, bet Amerikos žvalgai, tyčia Kristaus įpėdinių parikti, kurie su pasišventimu valdžiai teikė žinių, ką tautininkai, socialistai ar kiti nevidonai veikia ir dar ketina nuveikti. Tuli tų ponų susinešė su Gabriu ir rupinosi Lietuvoje valdžią nugriauti, kam ji nenori unijos su Lenkija. Net Bayorui dideli pinigai nutarta mokėti, kad tik Lenkų viršus Lietuvoje pavyktų...

Ar dyvai, kad nė šiądien Suv. Valstijų valdžia nepripažįsta Lietuvos nepriklausomybės, nėsa žino, kad pas Lietuvius Amerikoje mažai yra žmonių, kurie ištikimai dirbtų politiškajam Lietuvos paliuosavimui. Trukšmo buvo ir esti daug, bet trukšmą nuolatos kėlė ir kelia agents provocateurs,kurie valdžios akyse pagarbos nėra užsipelnę, nors vargšai lietuviai suvedžiojamieji juos į padanges kilnoja.

Taip partijoms nesąmoningai veikiant, ką galėjo padaryti vienas ar kitas tautietis, nors geriausiai besistengdamas ir tyrą sielą rodydamas? Prieš vėją sunku pusti...

Aišku bent šiądien, kad tai nebuvo darbas Lietuvos paliuosavimui iš po svetimo jungo, bet tarp savųjų — asmeniškas iškilimas, o tarp svetimųjų — pataikavimas siekiniams didėsės Rusijos ar Lenkijos"od morza do morza",ko taip nuoširdžiai trokš ta Washingtono didikija.

Betvarkė politikoje darbo dabar atsigarsi kituose Lietuvių apsiėmimuose, ypatingai ekonominėje dirvoje.

Tikrai jau apčiuopiant, kad Lietuva nori nepriklausomybės ir savo laisvę gina ginklų spėka, pradeda steigtis bendrovės viena po kitos. Kiekviena bendrovė tikrina, kad ji tai viskas: sukoncentruos kapitalus, paims Lietuvos pramonę ir prekybą į savo rankas, ir neprileis svetimų gaivalų... Patriotizmo ploščiumi nuolatos prisidengia tie, kurie pasirengę apgaudinėti vargdienį Lietuvį trokštantį iš gilumos širdies, kad nepavergtų Lietuvą svetimas kapitalas.

Kiekviena tokia bendrovė, jieškodama "užuojautos ir pasitikėjimo visuomenėje" mano savo krokodilines žiotis iššiodinti kuomi plačiausiai; ji užsiims "importais ir exportais", užsiims "industriją Lietuvoje", "statys fabrikus" (pav. linų ir vilnų), "išnaudos Lietuvos upes gaminimui elektros Lietuvos miestams", ir tam visam atlikti jau turi "prityrusių specialistų" savo tarpe.

Ir kas-gi tie specialistai? Sąraše "specialistų", kurie verps ir aus linus ir vilnas,gamįs elektrą, importuos odas, o exportuos Amerikos aligatorius Lietuvon, randame ana va: "Lietuvių parapijos klebonas", "publicistas", "S. L. R. K. A. sekretorius", "diplomatiškas pasiuntinys", "redaktorius", "žinovas cemento išdirbystėje", "spaustuvninkas", vienas "žinovas linų ir vilnų išdirbystėje", ir vienas "namų, tiltų, prudų ir geležinkelių budavojimo inžinierius" — Oi, oi! ar ne šiaučiai imasi kriaučių darbo!

Bet vis dar manai, kad tai **lietuviška** bendrovė tveriasi, norėdama atstatyti Lietuvą. Abejoji, ar minėtieji "specialistai" negalėtų tesėti užduočiai; juk sako iš Sauliaus virto Paulius... Širdis krutinėje lyg ima linksmiaus tvinksėti, ir kibirkštėlė vilties eina gaivyn. Bet pavartai paskelbimus, arčiaus pasižiuri į prospektą,ir skaitai: čarteris yra išimtas Delaware valstijoje, ir kapitalas inkorporavimo siekiąs miliono doliarių!

Lietuvos Misija per daugel mėnesių Lietuvos naudai vos 1-1/2 miliono tesurinko, o čia inkorporuotai vienur - kitur milionai rankos mostelėjimui...

Užsimąstai. Iš lėto prasiblaivina svaigulys... Tai juk Lietuviai **svetima** bendrovė, ir ne atstatymui jos steigiama, bet nugraibymui smetonos Lietuvoje, kuriai teliks išrugos... Tokių bendrovių prietikiai prie Lietuvos tegali panėšėt į anas Anglų ir Amerikiečių kompanijas, kurios įsismerkėm į Mexico ir toje šalyje nuo keleto metų maištus ir suirutes palaiko, kam ant kompanijų uždeda mokestis! Taigi kompanijos ten veikia juk tik ne Mexico naudai!

Kol-kas tokių bendrovių darbas koncentruojasi pinigų Lietuvon siuntime, tai visas jų exportas! rods dabar tatai labai pelningas užsiėmimas, ir offise rasi bent keliolika žmonių sėdint ir tik laiškus braškinant ant rašomų mašinėlių visosna pusėsna su įtikrinimu, kad šitoji, o ne kita, bendrovė teisingai ir tikrai pristato pinigus Lietuvon. Pristato tai pristato, bet kiek už pristatymą apiplėšia bėdnąjį siuntiką, apie tai vieša tyla užlaikoma esti. Šale pinigų kitos dar siunčia drapanų skrynias, tik, sako, tartais skrynios tuščios Lietuvon atbrazda iš tolimos Amerikos!

Tulos bendrovės yra Lietuvoje pradėjusios darbą, įdėjo pinigų į išdarbystą, ir laiko ten savo atstovus. Bet Lietuva šnairuoja, nepasitiki svetimais ir mąsto: jeigu jus Amerikoje politiškai temokėjote tik žvalgais buti su Lietuvos nenauda, tai kokią jai klastą dabar iškirsti manote?... Juk bendrovių agentai neveltui turi nuolatines exkursijas Lietuvon, lyg vanagai jieškodami grobio. Ar nelaikas leisti įstatymai uždraudžiant tokiems vanagams įleisti savo nagus į Lietuvos prakaulį kuną?

Ir neveltui Lietuvos Atstovas Amerikoje susirupinęs yra ir plianuoja kontroliuoti darbus tokių bendrovių, kaip ir darbus partijų ir jų fondų, kada tie darbai paliečia Lietuvos reikalus. Tuĩ tų darbų yra tamsųs ir nuo jų gali Lietuvai atsirugti. Ar gal bendrovių vadai — baltieji karveliai? Jeigu taip, tai kodel jų bendrovės — jie jas vadina juk lietuviškomis, o ne amerikoniškomis — nėsti inkorporuojamos Lietuvoje ir kodel nestovi po Lietuvos valdžios kontrole?

Mums yra aišku, kad Amerikos Lietuvių einama ne tuo keliu prie atliuosavimo Lietuvos iš po svetimo jungo. Kam Lietuva miela, tas randa tikrąjį kelią. Žmonės užsidirbę svetur pinigėlių, nors ant senatvės grįžta pas saviškius pasidžiaugti jų džiaugsmais, pavargti jų vargelį. Tai vis daro vargo pelė, o ne "specialistai", pas kuriuos patriotizmo ploščių kilstelėjus, šmakšt ir išlenda išskėsti aštrųs nagai, beselinanti iščiulpti ir nulaisinti Lietuvą, ažuot ją pagaivinus ir paliuosavus iš po svetimo jungo.

Lietuviai - tėvynainiai! ar ne laikas tas opusis burbulas pradurti? Sopulis pritvinko, reikia puliai paleisti! Gydykite Amerikos Lietuvius, kol laikas, nuo nuduotojo patriotizmo, ir kuomi greičiaus išvysite dielių veidus tikroje šviesoje, tuomi geriaus ir sveikiaus Lietuvai. Nebukime tokiais, kaip Lenkai, kurie per vėlai pamato savo nuoskaudas ir klaidas! Polak mądry po szkodzie, o Lietuvys privalo numatyti iš anksto, kas jam sveika ir gera, o kas ne!

F. Živatas.

LIETUVOS ŠAULIŲ PADĖKA AMERIKIEČIAMS.

Visuotinas Lietuvos Šaulių Sąjungos atstovų suvažiavimas vienbalsiai priėmė žemiau paduodamą pasveikinimą ir prašo jį pagarsinti laikraščiuose.

"BROLIAI AMERIKIEČIAI!

Visuotinasis Lietuvos Šaulių Sąjungos suvažiavimas Kaune 27-29 birželio, š. m., išgirdęs iš Centro Valdybos pranešimo apie Jusų prisiųstas musų Sąjungai aukas per musų Karo Misiją Amerikoje, siunčia Jums širdingiausią pasveikinimą ir padėką. Tokis karštas Jusų prisidėjimas prie švento Lietuvos Nepriklausomybės gynimo darbo kelia musų dvasią ir stiprina pasiryžimą žut, bet niekada nepasiduot vėl svetimų nuožmiai verguvei. Prieš musų Sąjungą stovi dar didelė eilė sunkių uždavinių... Mes šauliai negalime ramiai žiurėti į musų brolių kančias lenkų pafrontėje ir norime dėti visas pastangas, kad apginkluoti visus pafrontės gyventojus, kad jie patys galėtų apsiginti nuo lenkų — plėšikų ir sudaryti prieš juos vieną gikluotą krutinių sieną, kurios jie negalėtų perlaužti.

Lietuvos viduj mums, Šauliams, daug dar reikia padėti kulturos ir organizuotės darbo, kol kiekvieną gyventoją padarysime sąmoningų, demokratiniu, visada pasirengusiu ginti savo šalies nepriklausomybę piliečiu.

Mes dirbame tame visomis jėgomis. Mes įkurėme savo spauzdintą organą "Trimitą", mes ru-

pinamės organizuoti kursus savo organizacijos instruktoriams ir norime padengti visą Lietuvą musų organizacijos tinklu.

Bet šitame reikale reikia daug lėšų. Mes, žinoma rinksime skatikėlius ir savo šaly, bet visada musų akys bus atkreiptos į jus, broliai amerikiečiai... tad nepamirškite musų!

Mes manome, kad kiekvieno Lietuvos piliečio, kur jis nebutų, yra pareiga ginti Lietuvos Nepriklausomybę, kuo gali ir tik tuo kiekvieno musų piliečio pasiryžimu ir mokėjimu ginti su ginklu rankoje savo šalį nuo priešininkų bus išlaikyta ir sukurta darbo ir šviesos ateities Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.

Reikšdami savo broliškus jausmus, pasiliekame, šaukdami:

Valio musų broliai amerikiečiai!

Valio Lietuvos Laisvės Sargai!

Valio Nepriklausoma Lietuvos Respublika!"

C. Valdybos pirmininkas,
(pasirašo) **V. Putvinskis.**
Sekretorius,
(pasirašo) **Kemešis.**

Šauliams iki šiol pasiuntėm Lietuvių Amerikiečių aukų:

Data	doliariais	auksinais
Feb. 10, 1920	$1026.00	95,000
Apr. 10,1920,	2000.00	101,430
Jul. 16, 1920,	2000.00	76,620
Viso, . .	$5026.00	273,050

Šaulių organizacija yra susitvėrusi, kad su ginlu rankoje ginti Lietuvos nepriklausomybę.

Kai ir kiek šauliai yra nuveikę prie išgijimo iš žemaitijos bermondtininkų, vokiečių ir rusų, žinome iš pranešimų laikraščiuose.

Išviję bermodtininkus šauliai buvo nukreipę visas jiegas prieš veržimąsi lenkų per demarkacijos liniją ir prieš lenkų pastangas organizuoti Lietuvoje sukilimus; dabar, kaip matome iš jų virš paduoto pranešimo, Lietuvos Šauliai organizuoja ginkluotas jiegas apginimui nuo lenkų Lietuvos rubežių.

Dėkodami Amerikos lietuviams už suteiktą pagelbą, Lietuvos Šauliai amerikiečių prašo, kad ir toliaus neužmirštų šelpti jų organizacijos pinigais.

Jie kariauja, lieja kraują, stato savo gyvastį pavojun, mes prigelbėkime jiems nors savo dienos uždarbiais.

Amerikos lietuviai: lenkai veržiasi į musų kraštą, mums visiems reikia gintis. Geriausiai ir pasekmingiausiai šiuom žygiu prisidėsime prie tos kovos siųsdami greitą pagelbą Lietuvos Šauliams!

Siųskite pinigines dovanas pavieniai, draugijos ir organizacijos! Rinkite aukas privačiai, susirinkimuose, mitinguose ir laike prakalbų!

Surinktus pinigus neatidėliojant siųskite Šauliams per Lietuvos Misiją. Reikalinga greita pagelba.

Jonas Žilius,
Šaulių organizacijos narys ir įgaliotinis Amerikoje.

Lietuvos Misija,
257 West 71st St.,
New York City.

NEWARK, N. J.

New Jersey's Valstijos Lietuvių Tarybos Konvencija.

Rugsėjo 2 dieną, 1920 m., Newark, N. J., Robert Treat Hotelyje buvo "extra" sušauktas New Jersey Lietuvių Tarybos susirinkimas.

Pirmininkas J. Kralikauskas atidarė susirinkimą ir perstatė V. Ambrozevičių, kad paaiškintų susirinkusiems tikslą šio susirinkimo ir jo didelę svarbą. V. Ambrozevičia pranešė, kad opiausiu klausimu dabar yra padėjimas Lietuvos ir nauja karė su lenkais. Kad reikia kreiptis prie Amerikoniškos Valdžios su protestu prieš lenkus. Jis įdavė pagamintą rezoliuciją Anglų kalboje, kuri turėtų but nuvežta į Washington'ą ir įteikta valdžiai. Rezoliuciją perskaitė viešai mums žinomas veikėjas Liutkauskas, kurioje skambėjo, kad lenkai — imperialistai neteisėtų budu įsiskverbė į Lietuvą, užėmė parubežinius plotus Lietuvos ir tvirtina, kad Vilnius, sena Lietuvos sostinė, turi prigulėti ne kam kitam, kaip tik lenkams. Kad Amerikos Valdžia atkreiptų į tai domą ir užgintų lenkams - imperialistams teriot nuvargintą Lietuvą ir kad taip-pat išneštų protestą prieš sąjungininkus, kad jie negelbėtų Lenkijai žmonėmis, amunicija ir kitais kariškais įrankiais.

Rezoliucija buvo priimta vienbalsiai, ir nutarta išrinkti delegaciją, kuri galėtų tuojaus važiuoti į Washington'ą.

Nutarta delegaciją siųst iš keturių žmonių: trijų tarybos narių ir ketvirtą New Yorko Kongresmoną Čandlerį, kuris dalyvavo ant šios konvencijos. Čandleris priėmė užkvietimą ir trumpoje savo kalboje aiškiai išdėstė reikalavimus, su kuriais delegacija turės kreiptis prie Užsienio Reikalų Ministerio Colby.

Iš taribiečių į delegaciją tapo išrinktos šios ypatos: V. Ambrozevičius, V. Lazdynas ir J. Kralikauskas.

Kelionė delegacijai apsieis 200 doliarių. Kelionės lėšas nutarė apmokėti pati taryba: darys po kolonijas susirinkimus ir nariai patys kiek galės tiek kiekvienas aukaus.

Susirinkimas išnešė rezoliuciją, kad Amerikos Lietuviai vėl atstatytų savo tarybas ir tarybėles ir imtųsi už darbo, kuris yra reikalingas, ypatingai dabartiniu laiku.

Kai-kurie musų veikėjai sukrovė visą darbą ant Lietuvos Misijos, o patys sudėję rankas silsisi. Lietuvos Misija ir be to turi darbo ir ji daugiau atstovauja Lietuvos Lietuvius, o mums, amerikiečiams, ypatingai Amerikos piliečiams, reikia patiems klabinti. Jei neklabįsim, visados ir busim už durų, kitos tautos, mažesnės ir net kai-kurios savo istorijos neturėję, jau džaugiasi neprigulmybę gavę, o mes vis dar tebelaukiam. Dabar net girdžiame, kad jokios Lietuvos negali buti, ir ji niekuomet negali but pripažinta. Reikia daryti susirinkimus, susivažiavimus, daugiaus rodytis Anglų spaudoje ir jų viešiose vietose, tai pamatysim, kad ir pasekmės bus kitoniškos. Į darbą kas gali! Kviečia Jus New Jersey Valstijos Lietuvių Taryba.

Po susirinkimo, deelgacija susidedanti iš keturių virminėtų ypatų, tą pačią naktį išvažiavo į Washingtoną. Pirma apsilankys Misijos ofise, o paskui kreipsis su savo reikalavimais prie Amerikos Valdžios.

Padengimui dienos lėšų buvo padaryta rinkliava. Aukavo sekančios ypatos: po vieną doliarį: Litkauskas, V. Lazdynas, P. Lukšis, F. Faltinaitis, M. Dvareckas, V. Podžiunas, A. Žiugžda, A. Strupas, J. Kralikauskas, P. Glemžaitė; po 50 centų: J. Budėnas, Krumėnas ir J. Verba.

New Jersey Lietuvių Taryba,
Per: **P. Glemžaitė,** Sekr.

Prierašas Prie N. J. Valst. Lietuvių Tarybos Atsiliepimo.

Gerai yra veikti ir dirbti, kad musų tėvynei pagelbėjus kiek galint politiškai apsiginti nuo ponų lenkų užmačių, bet reikia atsiminti, kad musų darbas butų koncentruotas su veikimu Lietuvos Misijos, kuri čia yra tam atsiųsta, Lietuvos Valstybės. Mes, amerikiečiai, su savo Taryboms, ir visu politišku veikimu, ergeliais ir bėgiojimais vieni pro kitus į Washington'ą, daugiaus esame pakenkę Lietuvos klausimui nė kaip pagelbėję.

Musų užduočia todel, bent toliaus, vengti diplomatijos ir pasistatyti sau už užduotį, gelbėti Lietuvą finansiškai,pirkti Lietuvos Laisves Bonus, paliekant L. Misijai atlikti diplomatiją, — tada mažiausiai klaidų padarysime.

M. J. DAMIJONAITIS,
A. L. T. S. Sekretorius.

WATERBURY, CONN.

Milžiniška Paroda.

Šiose dienose tarpe Waterburio lietuvių eina nepaprastas judėjimas: Visų trijų srovių draugijų atstovai sudarė vieną bendrą komitetą ir rengia milžinišką parodą, kurios dar nėra buvę netik Waterbury'j, bet ir visoj Amerikoje tarpe Lietuvių. Paroda įvyks 19 d. šio mėnesio. Parodos tikslas yra, kad išreikšti džiaugsmą atgavimui Lietuvos sostapilės Vilniaus, ir pareikalauti S. V. pripažinimo Lietuvos neprigulmybės. Paroda prasidės apie 12 v. dieną, bus suriktuota pačiame lietuvių centre — palei Šv. Juozapo lietuvių bažnyčią. Bus padalinta į 5 divizijas, kurių kiekvieną ves benas. Taipgi bus parengti 5 dideli vežimai, kurie atvaizdins Lietuvos praeitį ir dabartį. Priegtam bus daug gražiausių papuošalų bei iškabų su parašais. Parodai bei demonstracijai apmaršavus didžiausias miesto gatves,visi susirinks į "Liberty Parką", kur bus masinis mitingas ir išneštos rezoliucijos. Kalbės visų trijų srovių įžymiausi kalbėtojai, taipgi ir žymųs amerikonai.

Taigi broliai ir sesutės, waterburiečiai, štai artinasi toji diena, kurioje turėsime progos išreikšti savo džiaugsmą atgavus laisvą savo tėvynę. Tą dieną nėvienas nepasilikite namuose: Seni, jauni, didi, maži — visi kaip vienas stokime į eiles ir apmaršavę miestą, susirinkę į miesto parką visi vienu balsu užreiškime — Šalin visi Lietuvos priešai! gana mums buti jusų vergais, nes atėjo laikas, kad ir mes vieni galime sau laisvai viešpatauti, ir nors mes visi mirsime, vienok savo iškovotą laisvę niekam neatiduosime!"

Tegul pamato ir išgirsta tą musų užreiškimą Wilson'as, Colby's ir kiti, kurie nori mumis nustumti į amžiną vergiją, jog mes esame pasirengę ir stosime į žutbutinę kovą — "Laisvė arba mirtis", lai buna musų paskutiniai žodžiai, kurios mes jiems užreikšime. Taipgi kviečiame ir apielinkių kolonijų lietuvius prisidėti prie musų, lai tą dieną užtvįsta Waterburio gatvės desėtkais tukstančių lietuvių ir lai pamato Amerika, jog mes mokame branginti savo sunkiai iškovotą laisvę, ir jog mes, nors ir visi mirsime, bet jos niekam neatiduosime ir daugiau kitų vergais nebusime.

Parodos rengimo kom. narys,
K. J. Paulauskas.

LAIŠKAS REDAKCIJAI.

"Sandaros" Redystei,
So. Boston, Mass.

Gerb. Redakcija: —

Jau antrame "Sandaros" numeryje tėmiju Jusų korespondento nešvarius išsireiškimus apie name ir kitus chikagiečius. Aš neesmi linkęs į panašius užsipuldinėjimus atydą kreipti bei ant jų viešai atsakinėti, tačiau šiame atsitikime priseis tai padaryti. Kuomet Jusų korespondentas, juomi šiuom kart yra p. Šilis, nepaduoda faktų, tik pikžodžiauga, tai man ding nebutų pro šalį, jei redakcija užklaustų ką turi prirodymui. Neturint tinkamų prirodymų ir užsipuldinėjimai lieka be vertės arba net blėdingi pačiam laikraščiui.

Tamstų informacijos dėlei noriu štai ką pasakyti: jei kam nors yra žingeidu kas buvo priežastimi "Lietuvos" puolimo, tai lai daugiau ant manęs užsipuola, idant davus man progą atidaryti savo burną. Tik tuomet jau ne man bus karšta, bet tiems neva "buvusiems "Lietuvos" stulpams. Ant laimės dar man prieinama bendrovės protokolų knyga ir kai kurie dokumentai, kurie patys už save kalbės.

Lieku su gilia pagarba,
Dr. K. Drangelis.

Redakcijos Pasarga. "Sandaros" Redakcija neturi nė priežasties, nė noro "imti puses" žuvusios "Lietuvos" klausime. Bet kad Chicagos lietuviai negali užmiršti to klausimo, tai jis turi buti jiems da nemiręs. Kitaip neateitų tiek daug laiškų tame klausime. Kad sykį užbaigus tas reikalas ir Redakcijai išvengus visokių priekaišų, duodame progos tiems ką turi ką nors faktiško, atvirai išsikalbėti galimai trumpiausioje formoje. Tik išanksto pasakome, jog talpįsime tik atsiliepimus, pamatuotus faktais, visokias gi eliukubracijas, kaip iki šiol, mesime gurban.

Dr. K. Drangelis — you are next. Vietoje mums daryti prikaišiojimus, "atidarykite burną" ir parodykite žadėtus faktus.

NAUJOS ANGLIJOS ATYDAI.

Gerbiamas Dr. J. Šliupas lankysis Naujoje Anglijoje ir laikys prakalbas sekančiose vietose:

Rugs. 19 d. vak.	Waterbury,	Ct.
" 20 "	New Britain,	Ct.
" 21 "	Hartford,	Ct.
" 22 "	Torrington,	Ct.
" 23 "	Bridgeport,	Ct.
" 24 "	Waterbury,	Ct.
" 25 "	Union City,	Ct.
" 26 po piet.	Ansonia,	Ct.
" 26 vakare	New Haven,	Ct.

Kadangi yra labai trumpai laiko, todel gerbiami lietuviai ir veikėjai malonėsit skubinai surengti Jums paskirtame laike, musų gerb. tėvynainiui Dr. J. Šliupui prakalbas.

Apie savo veikimą, malonėsit pranešti laiškais:

J. Tareila,
756 Bank St.,
Waterbury, Ct.,
Phone 3011-2.

T. M. D. REIKALAI.

(Pabaiga nuo 3 pusl.)

Jeigu seimui stokuotų kandidatų į mano vietą, tai aš rekomenduoju dabartinį TMD. 22 kuopos turtų raštininką, p. S. T. Drangelį. Jis yra darbštus vyras ir galėtų pereigas atlikti vakarais.

Taipgi rekomenduoju p. P. Balutį, kuris apsigyveno pirmiau buvusio TMD. knygiaus, p. Damijonaičio, vietoje. Ten randasi pašto stotis ir stationary. Musų knygoms butų tinkama vieta. P-as P. Balutis yra TMD. 22 kuopos narys ir jau iš seniau apsipažinęs su knygų bizniu.

Žinau, sutartinoje veikmėje rasite galbę, tai to šiam seimui aš linkiu.

M. Stapulionis,
TMD. Knygius - Sekretorius.
Chicago, Ill., Birželio 1, 1920.

SUSIRINKIMAI.

TORRINGTON, CONN.

Pranešimas.

71 kuopos susirinkimas bus rugsėjo 21 d., 1920 m., utarninke, 7 val. vakare, Šv. Vincento Svetainėje, Beachwood Ave.

Gerbiamieji! Visi sandariečiai atsilankykite ant susirinkimo, ten yra labai daug svarbių apkalbėjimų. Kviečia visus,
Valdyba.

SUVAŽINĖJO LIETUVĮ.

Policijos D gatvės patrolvagonis užgavo Juozą Skiotį, kad jis klausė politiškųjų prakalbų prie Perkins Square. Sužeistąjį nugabeno į ligonbutį.

PAJIEŠKOJIMAI.

PAJIEŠKAU savo pusesėrės Marijonos Baltrušiutės po vyru Ramonienės, paina iš Banaičių kaimo, Sudargo parapijos, Suvalkų rėdybos. Pirmiaus gyveno Centralle, Ill. dabar nežinau kur randasi. Turiu svarbų reikalą, meldžiu kas žinote arba pati atsišaukti sekančiu adresu:

Pranciška (Stravinskiutė) NORKAITIENĖ
820 Bank St., Waterbury, Conn.

PAJIEŠKAU, savo brolio Vincento Subačio, kuris gyveno apie 10 metų Bostone, dabar jau bus 3 metai kaip nežinau kur yra. Kas apie jį žinote, meldžiu pranešti arba pats teiksis atsišaukti. Turiu svarbų reikalą. Atsišaukite šiuomi adresu:

GABRIELIUS SABAITIS,
P. O. Box 227, Silver Creek, Pa.

PAJIEŠKAU Jono Norkaus, iš Ilgazaugio kaimo, Klebiškių valsč., Mariampolės apskr. Pirmiaus gyveno Wilkes Barre, Pa. dabar girdėjau randasi Bridgeport, Conn. Yra svarbus reikalas iš Lietuvos. Jis pats arba kas žinote, malonėsite atsišaukti šiuomi adresu,

K. DEMIKIS,
232 Poplar St., Wilkes Barre, Pa.

100,000 Sveikatos Knygų
PATEIKIAMA DOVANAI.

JEIGU NORI ŽINOTI: kaip geroj sveikatoje plaukus užlaikyti — pleiskanas išnaikyti, slinkimą ir pražilimą sustabdyti; kojų ir kitų kuno dalių prakaitavimą prašalinti; visokį niežėjimą panaikinti; negerą iš burnos kvapą prašalinti, t. y., dantis sveikai užlaikyti; turėt gražų ir sveiką veidą; akis sveikai užlaikyti; ir žinoti apie visokias ligas ir jų prašalinimą, — tai reikalauk, prisiųsdamas dvicentį pašto ženklą, SVEIKATOS KNYGOS, Adresuok:

SVEIKATA,
2023 Saint Paul Ave., Chicago, Ill.

PIRMAS DIDELIS

BALIUS!

Torrington, Conn.
Rengia A. L. T. Sand. 71 Kp.
Rugsėjo - Sept. 25 d., 1920
LIETUVIŲ SVETAINĖJ,
Beachwood Ave.
Pradžia 7:30 val. vakare.

Visi Torrington'o ir apielinkės miestelių lietuviai nepraleiskite šios progos smagiai pasišokti prie geros muzikos, ypatingai jaunimas kviečiamas į musų didžiausį rudeninį balių.

Užkviečia **Rengėjai.**

Pinigų Siuntimo Agentura

Siunčiu pinigus į Lietuvą pagal žemiausį dienos kursą su pilną gvarancija. Taipgi siunčių lenkų pinigus į lenkų užimtą Lietuvą ir visą Lenkiją.

Suteikių rodas grįžtantiems į Lietuvą, parupinu pasportus, laivakortes ir kaip parsikviesti gimines iš Lietuvos. Adresas:

P. MIKOLAINIS,
53 Hudson Ave., Brooklyn, New York.

Milžiniškas Balius

Rengia A. L. T. Sandaros Nauj. Anglijos Apskritys,
ATSIBUS SUBATOJE,
Subatoj, Rugsejo (Sept). 25 d., 1920
LIETUVIŲ T. NAMO SVETAINĖJE,
Kamp. No. Main ir Vine gatvių, Montello, Mass.
Prasidės 7:30 vakare ir trauksis lig 12-tai val. nakties.

Gerbiamoji vietos ir apielinkės jaunuomenė! Širdingai kviečiame atsilankyti ant šio iškilmingo baliaus, kuris bus nepaprastas. Bus duodamos gražios dovanos tiems, kurie mokės gražiausia šokti. Yra paimta viena ir plačiai žinoma visoj N. Anglijoje garsi "Algirdo" orkestra. Be-to bus prirengti visoki įvairumai, kurie pagražįs balių. Jau iš kalno sužinoję buriai jaunuolių prisižadėjo atvažiuoti iš visos N. Anglijos apielinkių. Apart to, ant rytojaus bus A. L. T. Sandaros N. Anglijos apskričio susivažiavimas, todel delegatai ir-gi iš vakaro suvažiuos ant šio baliaus.

Taigi, kas nori turėti gerus laikus, matyti gražų balių ir skaitlingą jaunuomenę, atsilankykite ant šio baliaus.

Kviečia visus RENGIMO KOMITETAS.

TELEGRAMAS IŠ KAUNO

Amerikos Lietuvių Audimo Bendrovė gavo nuo savo atstovo iš Kauno, Lietuvos, sekančią kablegramą:—

"Dirbtuvė bus Kaune. Valdžia duoda žemę ir namus. Mašinų galima gauti Vokietijoje. Skubinkit kelt kapitalą."

Amerikos Lietuvių Audimo Bendrovė stengiasi greit atidaryti verpyklas ir audeklinės Lietuvoje ir tam tikslui pasiuntė ten savo atstovą.

Idant greičiausia kaip galima kunitusi Lietuvos Rubų Industrijos steigimo didelis darbas, reikia, kad visuomenė jį remtų ir kad visos musų rubų industrijos spėkos butų sutrauktos į kruvą. Tuom kaliu ir einama. Kiek laiko tam atgal Progreso Rubų B vė susivienyjo po Atlaso Rubų B-ve,panaikindama savo čarterį; dabar Amerikos Lietuvių Audimo B-vė susivienyjo su Atlaso Rubų B-ve, kad tokiu budu bendrai siekti prie bendro tikslo — **Lietuvos rubų industrijos įsteigimo.** Visuomenė, ypatingai turėtų remti šias Bendroves, prisidedama prie jų pinigiškai, nes šios bendrovės jau daug spėkų suorganizavo ir delto jose įdėti pinigai greičiausia atsieks tikslą.

Norėdami prisidėti ar su kitokiais reikalais rašykite į:

AMERICAN - LITHUANIAN TEXTILE CORP'N
arba ATLAS CLOTH ING CORPORATION,
343 **Broadway,** **Boston 27, Mass.**

Lietuviai Amerikoje

WORCESTER, MASS.
Vietos Lietuvių Mass-Mitingas.

Vietos lietuvių suvienytos draugijos, ir Ukėsų Kliubas, sušaukė lietuvių massinį susirinkimą 5-tą dieną rugsėjo, 1920, Plaza Teatro salėje, 7:30 val. vakare. Susirinkimo tikslas buvo išnešti rezoliuciją, reikalaujančią Suv. Valstijų, pripažinti Lietuv.valdžią ir tuomi užtarti Liet. valstybės nepriklausomybę. Šiame susirinkime dalyvavo ir amerikonų kalbėtojų. Vakarą atidarius, orkestra po vadovyste J. Našukaičio griežė "Lietuva Tėvynė Musų", ir taipgi Amerikonų himną. Po to, vakaro vedėjas p-s Burokas perstatė kalbėtoją adv. F. J. Bagočių iš So. Boston'o, Mass. Gerb. Bagočius kalbėjo anglų kalboje; jis savo kalboje plačiai išdėstė Lietuvos garbingą praeitį ir dabartinį padėjimą, ypač išdėstė Amerikos valdžios blogą atsinešimą linkui Lietuvos valstybės; taipgi nupiešė labai gražų vaizdą p-no Colby'o, State departamento sekretoriaus blogą akciją linkui Lietuvos. Antras kalbėtojas buvo gerb. senatorius Neilson'as, šis trumpoje kalboje užreiškė gilų prijautimą Lietuvos valstybei ir lietuvių tautai. Jis pareiškė, kad dabartinė Suv. Valstijų valdžia, kuri susidedanti iš demokratų partijos narių, neišpildė savo prižadėtų principų del mažųjų tautų, bet senatorius išreiškė pasitikėjimą, kad laikui bėgant, persimainys valdininkai, ir tuomet Lietuvos valstybė rasi bus pripažinta.

Trečiasis kalbėtojas buvo gerb adv. nominuojamas į Suv. Valstijų kongresą p-nas John McGrath. Jis jausmingai kalbėjo, sako: "Aš gerai pažįstų lietuvius, jų pažangumą, ir garbingą lietuvių praeitį. Aš esiu gyvenęs su lietuviais per keletą metų, jie man buvo pirmutiniai draugai." Toliau sako: "Aš žinau, kad lietuvių tauta tai nėra slavų tauta, bet labai daug skiriasi savo kalba, kultura, ir visais papročiais". Sako: "Aš žinau, kad yra didelė klaida lietuvius vienyti su rusais, ar bent kitais jų kaimynais. Aš pageidauju matyti Lietuvos valstybę nepriklausomą, ir pilnai tikiu, kad Lietuva bus pripažinta Suv. Valstijų trumpoje ateityje".

Taipgi kalbėjo vietos lietuvis adv. P. Miller'is. Kaipo didis patriotas savo karšta kalba nevienam Lietuvos piliečiui ištraukė stambią ašarėlę.

Poto perskaitė paruoštą rezoliuciją, kurios kopijos bus pasiųstos prez. Wilsonui, ir p-nui Colby State Dept. Rašt. ir Senatui, reikale pripažinimo Lietuvos valstybės. Ant pabaigos dar kalbėjo adv. F. J. Bagočius, išreikšdamas, kad Amerikos Lietuviai privalo nesnausti, bet griegti už darbo, sukoncentruoti stiprią politišką akciją, ir panaudoti ją prieš tokius priešus, kaip lenkai ir prieš jiems simpatizuojančius Colby ir kitus.

Taipgi gerb. F. J. Bagočius, pranešė, kad yra organizuojama Amerikos Lietuvių Piliečių Sąjunga (Lithuanian American Citizens Association). Šios sąjungos bus pareiga varyti politišką akcija Suvienytose Valstijose. Šios sąjungos kuopa jau yra So. Boston'e, Mass. Worcesteryje taipgi jau susitvėrė, ir turi jau virš šimto narių.

Amerikos lietuviams seniai reikėjo turėti tokia sąjunga.

Tą patį vakarą vietos klebono pareigas einantis kun. J. Čaplikas, prieš pabaigą mass-mitingo, praneša: kad Katal. Federacijos Seimo atstovai nutarė šaukti masinius susirinkimus, ir tuose susirinkimuose bus išrinkta atstovai į Washington'ą pasimatymui su prez. Wilsonu, reikale pripažinimo Lietuvos valstybės. Audenciją išgauti pas prez. Wilsoną, sako: esanti išrinkta komisija, susidedanti iš dviejų kunigėlių, ir J. Bielskio. Taipgi kun. J. Čeplikas, ragino išrinkti atst. į Washington'ą važiuoti, bet pasiliko tas neišrinktas, nes pagal pranešimą gerb. adv. F. J. Bagočiaus, kad šiuomi reiaklu rupinasi pati Lietuvos Atstovybė priešakyje J. Vileišio, kame visi lietuviai bus kviečiami. Atstovai bus renkami iš tam tikros organiz., kurie kalbės Amerikos lietuvių piliečių vardu, ir tai netik į dabartinį prez. Wilson'ą, bet bus kreiptasi į dabartinius nominuotus prez. kandidatus, Senatorių Harding'ą ir gub. Cox'ą—bus tų dviejų ponų pareikalauta, ką jiedu mano daryti ar pasakyti del lietuvių tautos.

Taigi šioje politiškoje akcijoj, Amerikos lietuvių visuomenė turėtų daugiau atkreipti savo domą link parengto pleno gerb. Liet. Atst. J. Vileišio, negu, elgtis pagal nutarimą kunigų Federacijos, nes mes žinom, kad jie visuomet stengiasi užbėgti už akių rimtesniems lietuvių veikėjams politiniuose darbuose. Nėra abejonės, kad ir dabar jie ieškodami sau nuopelnų, ir nepaisydami Lietuvos valstybės takto, mano pasiųsti pulką kunigėlių į Washington'ą pas prezidentą. Broliai - sesutės, Lietuvos piliečiai! Čia prasideda svarbus darbas, reikia prie jo prisirengti gerai, ir pasiųsti rimtų, šalto stipraus proto žmonių, o ne tuos karštuolius musų tėvelius, su kuriais reikia skaityties bažnyčioje, o ne politikos rolėje. Broliai amerikiečiai! skubiai tverkit tą aukščiau minėtą sąjungą be skirtumo pažiurų. Veikėjai sukruskit, nes laikas svarbus, ir labai trumpas.

"Meškutis."

NEWARK, N. J.
Milžiniškas Protestas Prieš Lenkus.

Rugsėjo 5 d. parapijos svetainėje, tapo sušauktas milžiniškas protesto masinis susirinkimas užprotestavimui prieš lenkų veržimasi į Lietuvos teritoriją.

Pirmiausia kun. Ed. Budrevičius, atidarydamas susirinkimą, ragino lietuvius protestuoti visais galimais budais prieš dabartinės S. V. administracijos nusistatymą remti paliokus ginklais ir kitokiais dalykais, nes paliokai naudoja tuos daiktus plėšimui ir užimimui kaimyniškų tautų teritorijų.

Toliau kalbėjo kun. Jakštys iš Bayonne, N. J. Paaiškinęs dabartinę Lietuvos padėtį; nurodė lenkų nelemtą politiką, kuri įstumė Lenkijos žmones į skurdą ir neapskaitliuojamas skolas, ir dabar kėsinasi ant Lietuvos, kad vėl pavergus. Ragino protestuoti prieš lenkų veržimąsi į Lietuvą.

Toliau kalbėjo vietiniai p. p. J. Kralikauskas, V. Ambrazevičius, A. Staknis, K. Vaškas ir kiti. Kalbėtojai plačiai nupiešė, kaip seniau Amerika visame pasaulyje gerbiama, kaipo pasaulio nuskriaustomsioms tautoms rodanti simpatiją ir užtarimą. Į Suvienytas Valstijas buvo žiurima kaipo į motiną nuskriaustųjų, užtarėją pavargėlių ir persekiojimų despotiškų Europos valstijų piliečių. Suv. Valstijų vėliava buvo simbolas laisvės, užtarėja nuskriaustųjų. Pasaulio tironai drebėjo prieš ją, už laisvę kovotojai garbino ir galvas lenkė. Kiekviename žemės kamuolio kraštelyje Suvienytos Valstijos buvo žinomos, kaipo demokratiškiausia tauta. Sugrįžę išeiviai parvežė ir platino amerikonišką kulturą, ypač Lietuvoje, į Ameriką buvo žiurima su didele vilčia.

Didžiajam karui kilus, ir Suv. Valst. prezidentas gerb. Wilson'as paskelbė didžiai prakilnų obalsį: šalin su despatais! Šalin su vokiečių militaristais, junkeriais! Visos tautos turi teisę apsispręsti; nėviena tauta neturi buti valdoma priešais jos žmonių norą. Tas obalsis žaibo greitumu pasklido po visą pasaulę. Vokiečių galybė likos sutriuškinta. Tautų apsisprendimas įvyko faktu, Lietuviai susiorganizavo, išvijo vokiečius, paskui išvijo visus bolševikus, išsirinko valdžią, priėmė demokratiškus įstatus, ir pilnai apsisprendė savę valdyti.

Kaimynai — lenkų ponai — neduoda ramybės, veržiasi į Lietuvos žemę, žudo Lietuvos žmones, plėšia turtą. Suv. Valst. prezidentas paskelbė, kad Lietuva tur grįžti atgal į rusų vergiją, lenkams duoda ginklus užpuldinėjimui ir plėšimui Lietuvos ramių gyventojų. Toks elgimasi į dangų šaukia atkeršijimo.

Susirinkusieji su didžiausiais jausmais protestavo ir išnešę rezaliucijas, nutarė pasiųsti Suv. Valst. prezidentui ir kongresui. Išrinko komisiją siųsti ypatiškai į Washington'ą.

Aukų surinkta $171.00. Visos aukos nutarta pasiųsti Lietuvos kariškai valdžiai, nupirkimui reikalingų daiktų kareiviams.

Korespondentas.

CHICAGO, ILL.
Daktaras Jonas Šliupas Chicagoje.

Kaip jau visiems žinoma, daktaras Jonas Šliupas, neseniai grįžės iš Lietuvos, lankosi lietuviais apgyventose vietose, su Laivų Bendrovės reikalais. Tuom pačiu tikslu atsilankė ir Chicagon. Rugpiučio 13 dieną kalbėjo Bridgeporto kolonijoje Mildos svetainėje, o sekmadienyje, rugp. 15 d., puošniame Chicagos Auditorium Teatre, kur Chicagos Taryba parengė Manifestaciją, pasirenmdama žiniomis iš Lietuvos atgavime sostinės Vilniaus ir kitų Lietuvai prigulinčių teritorijų, kad tuom paskatinus Chicagos lietuvius prie pirkimo Lietuvos Paskolos Bonų.

Dr. Šliupas nustebo pamatęs milžinišką minią, susidedančią iš suvirš 4,000 lietuvių.

Minėtame vakare Dr. Šliupas išpildė svarbiausią programo dalį, pasakydamas prakilnią prakalbą, kviesdamas visus prie vienybės ir ragino visus idomauti Lietuvos komerciją. Beto Dr. Šliupas kalbėjo šiose Chicagos kolonijose: rugpiučio 16 d. West Side M. Meldažio svet., 17 d. Town of Lake, J. Elias svet., 18 d. North Side, Liuosybės svet., 20 d. Cicero, Ill., Šalčiaus svet.

Dr. Šliupui išvažiavus į Indianą Harbor, Ind., rugp. 21 d. So. Englewood'e, Žiurono svet. kalbėjo kun. Adomas Vilimas. Man teko patėmyti, kad So. Englewoodiečių tarpe kilo klausimas, iš kur čia tas kunigas kalba? Vienas aiškino, kad atvykęs iš Europos: "Aa, iš Europos? rutbut jis "Draugo" šėrų nėra pirkęs, nes jo kalba lietuviška, už Lietuvą, tėvynę musų" — atsako kitas.

Rugp. 18 d. Dr. Šliupas užbaigęs kalbą North Side kolonijoje, atsilankė Fellowship House svetainėn, 831 W. 33rd Pl., kur Moteris S. L. A. 208 kp. surengė puošnią vakarienę. Svečių atsilankė apie 65 ypatos. Dr. Šliupas papasakojo Lietuvos našlaičių padėtį. Svečiai supratę našlaičių skurdą, sumetė aukų apie 113 dol. Liet. naš. pagelbai.

Rugp. 24 d. toj pačioj svetainėje susirinko nemažas burelis lietuvių su prakilniomis mintimis. Dr. Šliupas susirinkusiems nupiešė Vilniaus Universiteto reikšmę, jo pradžios istoriją, perkratinėdamas lietuvių apšvietos bei kulturos istoriją iki 14 šimtmečio. Chicagiečiai, supratę apšvietos svarbą jų broliams Lietuvoje, nutarė pasidarbuoti ir pradžiai to darbo suorganizavo komitetą iš sekančių asmenų: Dr. A. Graičiunas pirm., Dr. Dr. Montvidas rašt. ir Justinas Kulis iždininkas. Ponui Jus. Kuliui tas darbas ir privalėjo,nes jis yra paaukojęs 1.000 dol. minėto Universiteto reikalams. Šito komiteto užduotis bus rinkti pinigus Chicagoje ir jos apielinkėse. Susirinkusieji linkėdami gerų pasekmių, kiekvienas užsirašė nemažiau 25 doliarių.

Tą patį vakarą Dr. J. Šliupas atsisveikino su chicagiečiais, išvažiavo į Cleveland, Ohio, palikdamas gerą įspudį chicagiečiuose ir nemažai laimėjo arba atsiekė tikslo, kuriuom buvo atvykęs, tai yra pardavė daug Laivų bendrovės šėrų ir nemažai užrašė Vilniaus universitetui. Svarbiausiai, kad suorganizavo iš sąžiningų ir darbščių chicagiečių komitetą.

Perkuno Išpažintojas.

WESTFIED, MASS.

5 d. Rugs., 1920 m. kun. K. Vasiliauskas sušaukė mass-mitingą išnešti protestą prieš lenkus, bet, kaip pasirodė, netiek prieš lenkus, kaip kad apšmeižti Lietuvos atstovą J. Vileišį. Susirinko apie šimtas suvirš publikos. Kun. apreiškė, kad išrinkt tvarkos vedėjus — pirmininką ir raštininką. Pora vyrų suniurnėjo, likos perstatyti ir išrinkti nebuk tai balsuojant, į pirmininkus kunigas, rašt. M. J.

Pradėjo prakalbą, kaip Federacijos Seime, Waterbury'je prisiuntė užsienio ministeris telegramą, kaip lenkai lietuvius užpuolė ir išpjovė visus kareivius lietuvius. Pagerbimui žuvusių už tėvynės laisvę paragino sukalbėti po 3 poterius. Tas likos ir padaryta. Kaszin kodel ne bažnyčioje, tik salėje, argi jau tie kareiviai nebuvo verti, kad bažnyčioje poteriai butų sukalbėti, kaip už kitų dušias, kur pinigai užmokėta? O gal uždyka nevalia bažnyčioje poteriai kalbėti?

Pradėjo rėžt apie priešus: nėra, sako, tokio pavojaus išlaukinių priešų, kaip nuo vidurinių. Didžiausiais priešais perstatė Lietuvos Socialistus ir Amerikos Tautininkus. Vileišis esąs socialistas, dirbęs savo partijai, ne lietuvių visuomenei. Argi reikia geresnio šmeižino, kaip musų kunigas, tokias melagystes skleisti tarp tamsių minių! Jeigu jie butų Lietuvos neprietėliai, tai butų nepapuolę į kalėjimus už politiškus prasikaltimus kaip ir p. J. Vileišis. O kiek kunigų buvo kalėjimuose? Keli mėnesiai atgal mus kunigas tą pačią giesmę giedojo.

Tie dušių ganytojai, kurie artimo meilę skelbia, kad iš jų atskaitos pareikalavo, kur dingo Tautos F. ir L. R. Kryžiaus pinigai, (pažiurėkite "Lietuvos" No. 167, Lieuvos valdžios organe).

Išniekinęs Vileišį, paskui nuvažiavo ant vietinių veikėjų. Paskui buvo perskaitytos rezoliucijos visas turinys, bet niekas nematė. Toliaus buvo renkamas atstovas į kokią audijenciją pas prezidentą Wilsoną — likos išrinktas kunigas. Pinigų rinko ant kelio į Washingtoną — surinko 50 dol. su viršum. Paskui rinksią po visą Ameriką kareiviams, kad surinkus $250.000. Butų gražus darbas del kareivių, jeigu taip butų. Bet buvo renkamos aukos karės nukentėjusiems ir kareiviams, kur jos dingo? Ar daug Lietuvos kareiviai gavo? Westfield ir buvo surinkta $73. Bet kur nuėjo — į Tautos Fondą!

Justin. Žala.

WORCESTER, MASS.
Iš "Aušrelės" Choro Veikimo.

Darbininkų dienoje "Labor Day" "Aušrelės" choras parengė labai įspudingą vakarėlį, paprastai sakant — vakarienę. Vakarėlis labai gerai pavyko. Per vakarienę buvo pasakyta daug gražių kalbų, ypač, gražiai jaunimą žavėjo savo kalbomis gerb. adv. Miller'is, ir "Amerikos Lietuvio" redaktorius Baniulis. Na, prie kalbų buvo dainų, ir muzikos, žodžiu sankant — visu kuomi svečiai buvo patenkinti. Reikia nepamiršti, kad šį kartą aušrelietės labai gražiai įrengė stalus, o jau "Aušrelės" kambarys savo papuošimu, tai net akį traukė. Garbė aušreliečiams turėti tokias rengėjas. Po vakarienės buvo žaidimai, ir įvairųs šokiai. Jaunimas linksminosi iki vėlam vakarui, po to linksmai išsiskirstė. "Aušreiės" jaunimas musų kolonijoje yra parinkčiausias, ir jau priaugęs į pilną inteligentinį laispsnį savo idėjomis, ir šiaip jau pažangumu.

Meškutis.

NORWOOD, MASS.
Šaukia Kooperavyvių Bendrovių Konferenciją.

Naujosios Anglijos Lietuvių Kooperatyvių Bendrovių konferenciją įvyks rugsėjo 26 dieną, šių metų, St. James St., pobažnytinėje salėje, Norwood, Mass. Pradžia 1 val. po pietų.

Norwoodo lietuvių Kooperatyvės Krautuvės paskutiniame susirinkime įvykusiame 10 rugpiučio, kilo klausimas apie bendrą Visų Naujosios Anglijos kooperatyvių draugijų susirinkimą. Sumanymas tapo užgirtas. Nutarta atsišaukti per laikraščius, idant kiekviena Naujosios Anglijos lietuvių kooperatyvė bendrovė išrinktų mažiausia nors tris atstovus į kalbamą suvažiavimą. Kadangi sunku sužinoti visų lietuvių kooperatyvių bendrovių antrašai, tai kooperacijų valdybos specialių pakvietimų tegul nelaukia, o patėmijusios šį paskelbimą malonės sušaukti savo bendrovių ekstra susirinkimą, idant išrinkus į minėtą konferenciją delegatus. Delegatai malonės atsivežti mandatus į šią konferenciją.

Kviečiami yra taipgi lietuvių inteligentai, turinti patyrimą prekyboje. Jie bus priimti be mandatų, kaipo patarėjai. Šio suvažiavimo tikslas yra sutraukti visas lietuvių kooperatyves bendroves į vieną sąryšį, idant bendromis spėkomis galima butų įsteigti savo "wholesale", arba bendrai pirkti valgomuosius produktus iš vienos įsteigos, kur juos galima butų pigiau gauti.

Komisija:

Alexsandra Glebauskas,
Gasparas Požnokas,
Adolpa Navickas.

AMSTERDAM, N. Y.

Mes, amsterdamiečiai lietuviai rugsėjo 6 d., 1920 m., gavome atsišaukimą iš Lietuvos, iš Ramygalos valsčiaus, kad jie steigia 4 kliasų progimnaziją ir nori pastatyti namą. Taigi mes, iš Ramygalos parapijos ir iš apielinkinių parapijų lietuviai gyvenanti Amsterdame, sušaukėm susirinkimą, kad aptarti, kaip tame svarbiame darbe pagelbėti. Tame susirinkime likos išrinktas komitetas iš keturių ypatų: pirmininkas — Petras Lalas, raštininkas — Juozapas Baltrunas, iždininkas — Jonas Kraujalis, komiteto narys — Zigmontas Karutis.

Toliaus ant to susirinkimo, apsvarstę tą svarbų reikalą, nutarėm. kad parinkti aukų pagelbėjimui musų brangiems Lietuvoje. Čia pat ant vietos likos surinkta 59 dol., taipgi išrinkti kolektoriai, kad parinkti aukų pereitų grįčias: Stanislovas Kerbelis, A. Liberis, J. Auga, V. Kerbelis, Petras Lalas, J. Bultrunas, Z. Karutis, J. Kraujelis.

Juozapas Baltrunas.

MT. CARMEL, PA.

Rugpiučio 28 d. čia buvo parengtas vakaras P. Yučinško svetainėje. Kalbėjo S. L. A. pirmininkas St. Gegužis iš Mahanoy City, Pa. Publikos susirinko nelabai daug, kadangi tam labai periškadijo didelis lietus. Drg. Gegužio kalba apie S. L. A. buvo gana įspudinga — iš nedaugelio publikos dar net 6 nauji nariai prisirašė prie S. L. A. 52 kuopos.

Ant rytojaus, toje pačioje svetainėje atsidarė sesijos 1-mo apskričio S. L. A. 11:45 vadanda ryte. Delegatų suvažiavo 25 iš 11 kuopų ir pagal viršininkų raporto pasirodė, kad šioje apielinkėje priklauso prie pirmo apskričio S. L. A. 15 kuopų su 627 nariais.

Nutarta surengti maršrutą po šią apielinkę, ir į kalbėtojus nominuota Dr. J. Šliupas, T. Dundulis iš Chicago, Ill., J. Neviackas iš Worcester, Mass. ir E. S. Vitaitis iš New York, o į komitetą maršruto surengimui įėjo J. D. Taunis, iš Kulpmont, Pa. A. Staniškis iš Shenandoah, Pa. ir A. Baniszauskas. Ir likosi priimta, kad ateinantis S. L. A. Seimas netik ką mokėtų daugiau pašelpos sergantiems nariams, bet kad ir ilgiau mokėtų pašelpą. Ir didžiuma balsų priėmė, kad S. L. A. namo pinigai butų pasiųsti į Lietuvą kaipo dovana, ir kad Lietuvoje tam pavyzdų namą įsteigtų, ir tuomi Lietuvos šaligatviai ir šventoriai liktųsi paliuosuoti nuo elgėtų. Taipgi kilo klausimas, kątai reiškia Lietuvos vėliavos tos trįs spalvos, kurią ir čia pirmas apskritys turi įsistengęs už 47.00. Tą klausimą išriša A. Baniszauskas: geltona spalva zenklina tautą, žalia spalva ženklu yra, kad prie tos tautos gali prigulėti visi žmonės be skirtumo, o raudona spalva ženklina, kad ta žmonija yra vienodo kraujo. (Akyva butų žinoti, kuomi pamatuojama toks poetiškas aiškinimas reikšmės Lietuvos vėliavos spalvų? Juk remiantės vien vardintuve negalime aiškinti istoriškus dėsnius. **Red.).**

Buvo padaryta kolekta Europos kudikiams, kurie yra atvežti per Californiją į New Yorką, ir kurius S. V. valdžia nori deportuoti atgal į Siberiją. Ten yra 150 siratukų. Aukų surinkta $5.95.

Vienuolikta konferencija nutarta laikyti paskutinę sąvaitę sausio mėnesio, 1920 m., Mahanoy City, Pa. Į apskričio viršininkus išrinkta: org. A. J. Baniszauskas, org. pagelbininkas A. Kijauskas, iš Mt. Carmel, Pa., pirmininku J. D. Taunis, paštininku St. Bulota, iš New Philadelphia, Pa., iždininkas L. Klimaitis, iš New Phila., Pa.. Sesijos užsidarė 5:30 v. vakare.

Delegatas.

Atsišaukimas iš Lietuvos
Iš Ramigalos.

Ramygalos valsčiuje dabar yra įkurtos 8 pradinės mokyklos. Progimnazija jau 3-ti metai gyvuoja, mokinių lankosi 120 ypatų. Šįmet atidarius 4 kliasai tai tikimės padidės skaičius mokinių. O su namu, tai didžiausias vargas, kur dabar randasi progimnazija tai yra valsčiaus valdybos namas, šįmet pasidauginus mokiniam nebetilps. Sumanyta statyti progimnazijai namas, o lėšų nėra iš kur gauti. Žmonės suvargę, be to viskas brangu, sunkus padėjimas. Todel "Saulės" draugijos valdyba,

kreipiasi į jus, broliai amerikiečiai, ramigaliečiai, truskaviečiai ir anikštiečiai, ištieskite pagelbos ranką savo broliams vargstantiems tėvynėje. Padėkite įvygdint tą prakilnų darbą, aukuokite tautiečiai kiek kas išgalite del pastatymo Ramygalos progimnazijos. Mes įsitikinę esam, kad jus paremsite mus tame svarbiame darbe Aukautojų pavardės bus viešai paskelbtos mitinge Ramygaloje, kiek kas aukavo. Aukas siųskit "Saulės" draugijos valdybai, arba gimpazijos statymo komisijai Ramygaloje. Prašome ir kitus Amerikos lietuvių laikraščius paskelbti šitą atsišaukimą.

L. D. sekr. **J. Karutis.**

AIDAI IŠ UŽJURIO.

Rašo SVEČIAS.

Karšta vasara.

Nē 70 metų seniai nebeatmena Lietuvoje tokios karštos vasaros, kokia šįmet buvo. Aukštose ir smēlētose vietose viskas išdegē, išdžiuvo šuliniai, prudai, bulvēs jau liepos mēnesio pabaigoje nukasē, nes virkščios nudžiuvę. žemose vietose, juodžemiuose augalai geri. Tai nejuokai, kad pora mēnesių diena iš dienos karštis po 35 ir daugiau laipsnių spirgindavo. Šieno ir dobilų suvalyta nedaug, bet labai geri. Taip man pasakojo ukininkas iš netoli Prienų.

Nuo liepos 20 d. atvēso ir kuone kasdien lyja. Jei ir toliau taip bus, tai blogai atsilieps į vasarojų ir rugių įsējimą. Agurkai Lietuvoje šįmet didelē retenybē. Kaune, pačiame agurkų sezone už nedidelį agurkiuką 30-50 skatikų. Bulvēs svarais po 40-50 skatikų. Grybų, kas kitais metais budavo vienintēlis biednuomenei skanskonis, šįmet suvis nebesimato. Pienas per visą vasarą ir dabar — kvortai 1 rublis arba 2 auksinai. Vasarojai pusētini, tik linai menkučiai. Daržovēs, kur neišdegę nuo karščio, žada buti gražios.

Ukininkai labai pageidauja dirbtinių trąšų, žemēs dirbimo įrankių, pagerintų sēklų, pagerintos vaislēs gyvulių, bet nieko negali gauti. O jeigu sugriebia kokį nuo senovēs užsilikusį įrankpalaikį, tai kainos tokios baisios nustatytos, kokių niekas nē sapnuoti nesapnavo.

Po didžių karščių — dideli lytųs.

Jau, turbut laikraščiai bus rašē, kad šįmet Lietuvoje buvo nepaprastai dideli karščiai. Tai tikra teisybē — niekas tokių karščių nebeatmena, koki šįmet buvo. Dabar prasidējo lytųs, tai vēl — kad lyja, tai bent lyja! Iš Naumiesčio parapijos (Šakių apskričio) man rašo: "Naujienos pas mus tokios. Buvo dideli lytųs. Dabar kelintą, nors nedideli, bet nuolatiniai lytųs: kasdien palyja. Kviečiai nujauti ant lauko sudygo, savarajas taipgi nupjautas pradalgēse mirksta ir dygsta, o šiaudai juoduoja. Jeigu taip ilgiau bus, tai ir bulvēs prigriebs, kurios vienintēlis neturtēlių maistas. Dievuoti žmonēs deda pinigus ir "duoda ant mišių", bet nieko negelbsi. Gyvuliai ir žemēs dirbimo įrankiai neapmokamai barngųs ir dar vis brangsta. Visokios rekvizicijos ir mokesčiai kasdien didēja, parduot nēr kas, už rekvizuotus daiktus nemoka, o mokesčius lupa. Kokiai nelaimei atsitikus ar susirgus — tiesiog reikia pražuti! Tai tokios naujienos pas mus".

Dokumentų globa.

Kaip Lietuvoje globojami dokumentai matyti iš to, kad aš aną dieną Kaune nupirkau silkę suvyniotą į šitokią popierą, kuri išvertus šiaip skamba: "1865 m. liepos 23 d. Panevēžio miesto ir apskričio Karo Viršininkas. 1865 m. gegužēs 14 d., No. 1729 Panevēžyje. Kauno Karo Komendantui ir Viršininkui.

Dēlei Jusų rašto vasario 11 d. ir gegužēs 4 d., No. 963 ir 2668, siunčiant suimtus (etapnim poredkom) valstiečių Jono Janušauskio šeimyną — sunus Kasperą, Kazimierą ir Rapolą ir dukterį Salomeją dēlei išgabenimo į Tomsko guberniją, pranešu, kad pinigai paimti už jų parduotą turtą bus perduoti Kauno gubernatoriui. Pulkininkas **Andrašev."**

Nuo to laiko, kaip tas popieris tapo parašytas ir jame paminētas kraugeriškas darbas padarytas — praējo 55 metai. Kasžin, ar dar kas atmena, ar žino iš kur ir kur ta 4-rių asmenų šeimynēlē tapo pusšimtį metų atgal — nubloškta, ir ar dar jos yra kur vaikų ar vaikų vaikų ir kas dabar jų, pulkininko Andreševo parduotą, turtą valdo? žingeidu butų žinoti...

Nors rodos, kada tai dabartinis Kauno komendantas buvo paskelbęs, kad visus senus dokumentus, raštus, knygas ir t. t. pristatytų jam — komendantui ir grąsino bene 1000 auksinų bausme, bet visoje Lietuvoje mažosios krautuvēlēs pipirus ir silkes į panašius dokumentus vynioja. Kiti, kaip girdējau, nesupranta gerai skelbimo, tyčia naikina iš rusų ir vokiečių sugrobtus visokius popierius, kad "nebut bēdos". Tokius dokumentus reikētų ne prievartos, nē gązdinimo keliu rinkti, juk jie ateičiai brangesni už pinigus.

Iš Bolševikijos.

Gagau 3 ir 4 N.N. "Komunistas" Vilniuje išējusius liepos 25 ir 27 d. d. Tame "Komuniste", nors viskas ir į viską per komunistinius - bolševistinius akinius žiurima, bet teisybēs apie Anglų ir Prancuzų šunybes pasakyta labai daug; taipgi aiškiai išdēstomas Lietuvos valdžios prieš anglus ir prancuzus bezdžionavimas.

Vilniuje esantieji bolševikai "Komunisto"lupomis sako: "Lietuvos baltagvardiečiai rengēsi Raudonosios armijos rankomis žarijas žarstyti, manē, kad Raudonoji armija užkariaus Vilnių ir tuoj padovanos jį baltajai Lietuvai, kad toji tuojaus galētų kasti duobę Raudonajai armijai. Bet Raudonoji armija negali atiduoti užfrončio baltagvardiečiams, kol nepabaigtas karas su lenkų ponais... Vilnius bus Lietuvai atiduotas tik tuomet, kada bus galutinai sumušti lenkų ponai arba, kada Lietuvos valdžia pereis į darbininkų ir mažažemių rankas."

Toliau "Komunistas" bara Lietuvos valdžią už engimą darbininkų, už draudimą susirinkimų, už varžymą spaudos, žodžio, streikuot, už tarnavimą Antantos imperializmui ir už daugdaug visokių netobulybių. Pabarimas ir išrodymas silpnybių — yra geras dalykas. Dabartinē Lietuvos valdžia manosi, kad ji viską kuogeriau daro. Čia jos silpnybes iškelia. Tik tiek negerai, kad "Kom." perša Lietuvai "Sovietų tvarką".

Smugelis Maskvoje.

Bolševikų "Izvestija" 158 No. rašo: Maisto reikalai Maskvoje blogame stovyje. Viskas gaunama tiktai kortelēmis. Bet kortelēms daroma didžiausias šmugelis. Pasirodo, kad apie 400,000 netikrų kortelių vartojama. Už maisto kortelių šmugelį, kaipo už didžiausią prasikaltimą aštriausiai — net mirties bausme baudžiama, bet nedaug ką-tos bausmēs gelbsti.

Jaučiasi Apviltais.

Prieš Seimą Lietuvoje visi laukē Seimo, manē ir sakē, kad Seimui susirinkus visi kebliausieji klausimai bus žmonių laimei išrišti. Bet Lietuvos gyvenime, kaip ir prieš Seimą taip ir

(Tąsa ant 8 pusl.).

KNYGŲ KATALOGAS.

"Sandaros knygyne dabar gaunamos šios knygos:

11. **Amerika.** Rinkinys įvairių faktų, žinotinų Amerikoje gyvenantiems ir čion atkeliaujantiems lietuviams. Surinko ir parašē V. K. Račkauskas. Pusl. 288, didelio formato knyga .... 75c.
12. **Aisopo Pasakos.** Čia telpa 297 įvairios pasakos, šių pasakų skaitymas yra lengvas, mielas ir žingeidus netik vaikams, bet ir suaugusiems. Surinko ir lietuvių kalbon išvertē Karolis Vairas. Pusl. 346. Kaina tik $1.25
13. **Aušrinēs Keliais.** Čia telpa gražių eilių ir šiaip pasiskaitymų. Verta peskaityti kožnam mylinčiam klasiškus raštus. Pusl. 79 .... 50c.
14. **Andersono Pasakos.** Čia telpa 11 gražių pasakaičių su paveiklēliais papuoštų. Lietuvių kalbon išguldē P. Nerys. Pusl. 82 ....25c.
15. **A B C.** Pradžiamokslis rašymo ir skaitymo knygelē I. Sutaisē Mokytojas Juozas Damijonaitis. Kietais audimo viršeliais .... 30c.
16. **Aukso Veršis.** Vieno veiksmo komedija. Vertē Scenos mylētojas. Pusl. 35 ....15c.
17. **A. L. T. Sandaros** Principai ir Programas. Parašē Albinas Rimka. Pusl. 32 .... 10c.
18. **Eilēs - Dainos.** Parašē Juozas Rainis. Gražios eilēs del dekliamavimo. Pusl. 32 ....20c.
25. **Ką daryti, kad sveiki butume** ir ilgai gyventume. Pusl. 32 .. 10c.
26. **Kaip Japonai gyvena dabar.** Parašē Dēdē. Pusl. 48 ....10c.
27. **Liudvikas Pasteris.** Žmonijos geradarys ir Jurgis Stefesonas. Geležinkeliai. Parašē M. Šalčius. Su paveikslēliais. Pusl. 48 ...... 20c.
28. **Lietuvių - Latvių** Respublika ir šiaurēs tautų sąjunga. Rinkinys straipsnių ir paskaitų parašytų Dr. Jono Šliupo. Išleista Stockholme 1918 m. Pusl. 162 Kaina $1.00
29. **Lietuvos Laisvē.** Trumpa peržvalga Lietuvių tautos politikos. Parašē daktaras Jonas Šliupas. Pusl. 47 .... 10c.
31. **Lietuvių Kalbos Gramatika.** Pradinēms mokykloms vadovēlis. Sutaisē mokytojas Juozas Damijonaitis. Pusl. 116. Perspausdinta iš trečios laidos. Kietais viršeliais 45c.
32. **Lietuvos Gaspadinē.** Arba pamokinimas kaip valgius gaminti. Parašē Žmona. Pusl. 80 ....30c.
33. **Mulkinē ir Mulkytojai,** Dviejų veiksmų komedija iš Amerikos Lietuvių gyvenimo. Parašē Knyburys. Pusl. 35 .... 10c.
34. **Jaunuomenēs** švietimas kitur ir pas mus. Pusl. 28. ....10c.
35 **Naujas Budas Išmokti Rašyti.** Sutaisē P. Mikolainis. Pusl. 30..10c.
41. **Rojus ir Pažanga.** Senovēs pasakojimai apie rojaus amžius ir rojaus šalis. Vertē V. K. R. Pusl. 112 .... 35c.
42. **Šienapjutē.** Vieno ąkto operos Libretto. Žodžiai K. Jasiukaičio, muzika Miko Petrausko. Pusl. 24 .... 10c.
43. **Trachoma** arba sergēkitē akis. Prie šviesos ir kiti naudingi straipsniai. Pusl. 100 .... 15c.
44. **Visas Svietas.** žemē, kalnai, vanduo, upēs, žmonēs, miestai, statistiškos žinios. Sutaisē P. Mikolainis. Pusl. 156 .... 20c.
46. **Dangaus Augštumas** ir Žmogaus Senumas. Eilēs — "Anykščių Šilelis" ir kitos naudingos žinios. Pusl. 149 ....20c.
47. **Žmogaus Pareigos.** Italų kalboje rašē G. Mazzini. Vertē V. K. R. Aukštas troškimas teisybēs ir geismas tikrosios žmonēm laimēs, kuri turētų kilti iš pasišventimo, iš savų pareigų pildymo. Ar skaitei šią knygą? Pusl. 245. Kaina .... $1.00.

"Lietuvos Kariuomenē"

Parašē Karininkas Ladislovas Natkevičius, artilerijos vyresnysis Leitenantas.

Telpa pilnas aprašymas tverimosi Lietuvos kariuomenēs, Lietuvos kariuomenēs forma, virš 60 gražių, įvairių fotografijų, porą žemlapių ir keletas kariškių dainų su gaidomis.

Šita pirma tos rušies knyga lietuvių kalboje, turi rastis kožno jaunuolio skaitoma ir gerbiama. Kaina popieros viršais — $2.00. Ta pati gražiais audimo viršais $3.00.

Užsakymus ir pinigus siunčiant, geriausia, siųsti per paštos Money Orderį, sekamu adresu:

"SANDARA", Book Dept.,
327 E St., Boston 27, Mass.

Sveiki kudikiai yra linksmi kudikiai

Apsaugok savo kudikio sveikatą laikant visuomet po ranka nuo vidurių užkietējimo, traukymo, dieglių, viduriavimo butelį

BAMBINO

Jis veikia greitai, maloniai ir pasekmingai! Vaikai myli jį! Jie prašo jo daugiaus. Gaunamas visose vaistinyčiose arba tiesiai iš labaratorijos.

Reikalauk pokelio su Bambino lēlēs paveikslu.

Kaina 50c. butelis. Užsakant nuo išdirbējų 60c. su persiuntimu.

F. AD. RICHTER & CO., Bush Terminal Bldg. No. 5, BROOKLYN, N. Y.

PIRKITE LIETUVOS LAISVĒS BONUS

LYTIES ŽINOJIMAS.

Iliustruota, audimo apdaruose knyga, spausdinta lietuvių kalboje, kuri grinu budu, suteikia visą lyties išaiškinimą, kožnas privalo žinoti sveikatos dēlei.

Siunčiame pašta apmokēję už $2.00. Klauskite cirkuliorio apie kitas musų knygas, kurį siunčiame dykai.

MODERN BOOK CO.
Dept. D., 32 Union Sq., **New York.**

Tel. S. B. 27.

Dr. M. V. Casper
(KASPERAVIČIUS)
— LIETUVIS DENTISTAS —
Priēmimo valandos:
nuo 9:30 iki 12 dieną,
nuo 1 iki 5 po pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.
451 Broadway
So. Boston, Mass.

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandas;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedeliomis iki 4 po pietu.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Žinomas senas biznierius
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĒ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mēsos Markētą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkēs lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

Didžiausias Knygynas J. B. Aglinsko, Chicago

Užlaikau Knygų Krautuvę, parduodu įvairaus turinio knygas, kaip tai beletristika, ekonomiją, sociologiją, politiką, gamtos ir kiti mokslai. Hygiena, istorija, etnologija, biografija, kalbamoksliai, poezija ir teatrams knygos. Taipgi primu paskelbimus, užrašau laikraščius ir pavieniais parduodu sekančius: "Naujienas", "Keleivį", "Kardą", "Dilgēles," "Sandarą," "Amerikos Lietuvį" "Dirvą" ir kitus. Prisiųsdami už 6c. krasaženklių reikalaukite katalogo.

Adresuojant:
DARBO ŽMONIŲ KNYGYNAS,
3238 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbēti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 8
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

"LIETUVOS UKININKAS"

SAVAITRAŠTIS laikraštis su priedais "ŽEMĒ", "SVEIKATA" "JAUNIMAS" ir dailēs. Kaina metams Amerikoje $2.00, Lietuvoje $1.50.

Užrašykite čionai paminētą laikraštį savo giminēms Lietuvoje, nes jie karo nuvarginti ir neturi už ką patįs užsirašyti, taipgi užrašykite ir sau Amerikoje, nes tai yra vienintēlis darbo žmonių laikraštis, kuris kovoja už darbininkų buvio pagerinimą.

Kaip su užrašymų laikraščių, taip ir kitais Varpo Bendrovēs reikalais kreipkitēs pas Varpo Bendrovēs atstovą Amerikoje šiuo adresu:

M. L. VASILIAUSKAS,
307 W. 30TH ST., NEW YORK, N. Y.

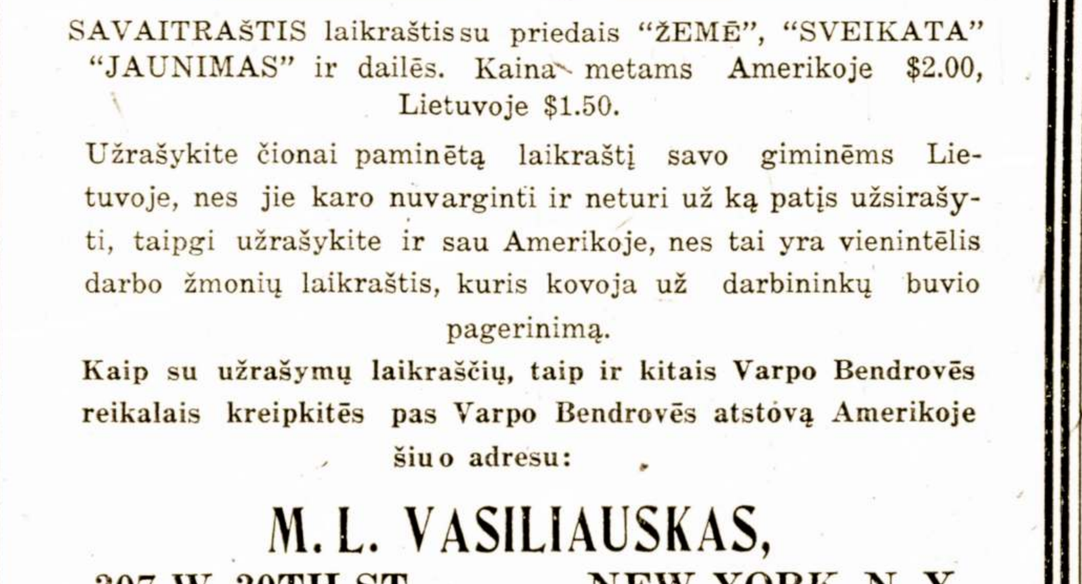

Apkepa Visa Vienodai Rudai

Kam alsintis save kožną kepimo dieną karštoje kuknioje? Naujasis Perfection Aliejinis virimo pečius, duos gazinio pečiaus vigadą ir sutaupins lēšas — kepimas tokis, kad motina didžiuojasi savo kepiniais.

Kepimo pečius moksliškai išdirbtas, taip, kad kepimas niekad nebus sužliugęs. Gražiai apkepa, kad malonu riekti, piragai lengvi ir išakije.

Naujas Perfection Aliejinis Pečius turi 3,000,000 vartotojų. Padirbti su 1, 2, 3 ir 4 knatais, ir jų kuras labai pigus. Klauskite pas savopardavēją apie Naują Perfection vandenio šildimą.

STANDARD OIL CO. OF NEW YORK

NEW PERFECTION
OIL COOK STOVE AND WATER HEATER

For best results use Socony Kerosene

Lietuviu aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai nuo galvos skaudējimo, nuo užsenējusio reumatizmo, nuo nusilpnējimo strēnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučēdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

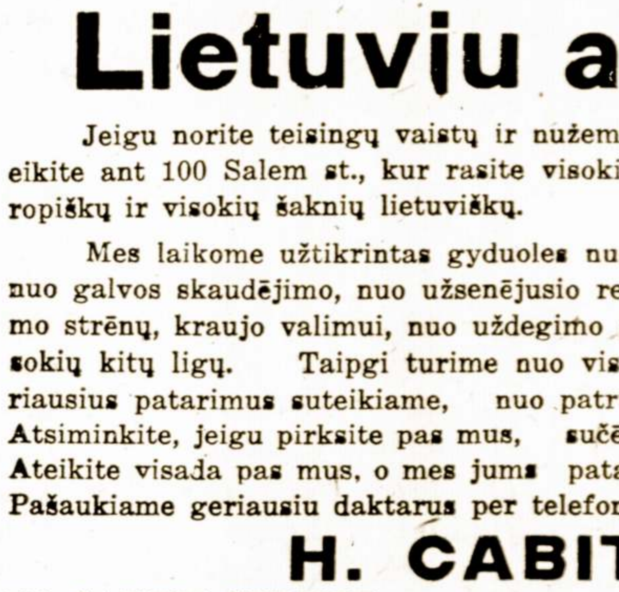

Žmogue kasosi galvą, kad palengvint niežējimą. Kasįmasi pasidaro papročiu, ir tuomet žmogus kasosi nejučioms. Bet jis žino, kad jam niežti, ir visi kiti tą žino.

Vyrai ir moteris kenčia niežējimą nuo pleiskanų, o kenčia bereikalingai, nes tą niežējimą galima lengvai prašalinti. Nebus daugiau niežējimo, kasįmosi, plaukų slinkimo ir kitų nesmagumų, įvykstančių nou pleiskanų.

RUFFLES

panaikins visus niežējimus ir išvalys iš galvos visas pleiskanas. Paskui tik retkarčiais suvilgymas galvos apsaugos ją nuo pleiskanų atsinaujinimo.

RUFFLES yra maistinga maudynē galvos odai ir plaukams. Ji nesugadins nei jautriausios odos. Jus negalite apsieiti be RUFFLES, jei turite pleiskanų.

Jus aptiekininkas parduos jums už 65c. bonkutę. Mes taipgi galime atsiųst jums tiesiog, jei gausime nuo jusų 75 centus pačto markēmis ar money order, kuriuos siųskite šiuo adresu:

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Vietos žinios.

ULTIMATUM DĖDĖS VAIKUI.

Aklas kelio klausia. "Naujosios Vienybės Katalikų" Dėdės Vaikas No. 95 "Darb." klausia manes, kur tie auksai pasidėjo, kuriuos Bažnytinėje svetainėje žmonės sukrovė? Sako: "dėdė Varaitis, kaipo raštininkas Nuterioto K-to, turi žinoti. Nuteriotas Komitetas nei atskaitoje neužsiminė apie tuos auksus." Ir vėl: "Mes žinome, kad daugiausia žmonės sukrovė tų auksų Šv. Petro bažnytinėje svet." Toliaus klausia: "Ir kada bus leidžiame ant išlaimėjimo." Ant galo: "Jei paaiškinimų nebus, tai aš paskelbsiu vardus tų, kurie prie manęs kreipiasi ir nurodysiu, ką jie yra aukavę."

Pirmiausia pasakysiu taip, kad tas Dėdės Vaikas galėjo mane ypatiškai paklausti, kad buvo atėjęs atgal dvi sąvaitės pas mane. Jis jieško nesantaikos ir matyt, kad jam jau kailis apaugo per tuos tris mėnesius, jis ramus negali but, todel aš ant tų klausimų atsakysiu; bet-gi tegul ant toliaus Dėdės Vaikas savo didybės kailį daboja ir neužsiimdinėja klausimais su Dėde daugiaus, nes Dėdė gali savo klausimus prieš Vaiko klausimus pastatyti ir pasirupinti semti amunicijos del atakavimo iš vyčių tvoros, iš tautos iždo, iš Naujosios Vien. K-kų velkimo del tautos iš tuščio darbo. Galima daug tenkų, kulkasvaidžių ir šrapnelių pasisemt, kas tik butų reikalinga perorganizavimui Dėdės Vaiko apaugusio kailio. Jog šioje gadynėje už kiekvieną žodį neteisingai ir nereikalingai nuo teisingojo yra už neteisybę į kailio davimas, jog tokiems politikieriams, kaip "Kat. Naujosios Vienybės" sekretoriams kailius paliuosuoja.

Pirmiausia: aš raštininku nei jokio Nuterioto komiteto nebuvau. Prirodykit, kas mane matė sekretoriaujant po bažnytiniam kilnoriuje ir renkant auksus? Kada tie auksai krovėsi Šv. Petro bažnytiniame pilnoriuje (sklepe), kurių nuo manes Dėdės Vaikas Domininkas Antanavičius reikalauja, tai nuo p. Juozapo Soko yra gavęs p. Petras Špokas Naujosios Vien. Kat. štabas, kur jis dėjo tą gabalą aukso, meldžiu jojo pasiklausti; kai mes gausim nuo p. Špoko, tai mes jį išleisim. Laukiam seniai, kad priduotų Sokui. Mes griežtai pareikalausim nuo p. Špoko, kaipo N. K. V. nario komiteto, o neesant jo, tai nuo sekr. D. Antanavičiaus reikalausim atskaitų ir tikietų, kuriuos turėjo p. Špokas. Greičiausia, kad pavesim tarp kitų likučių ir tą auksą išjieškot Lietuvos valdžiai iš N. K. V-bės raštininko D-ko Antanavičiaus, nes ten su viskuo vertės buvo apie 100 dol., tas nedovanotina Lietuvos našlaičių skriaudikams.

Tas pats Petras Špokas turi tą aukso laikrodį, kuris ardė darbą Lietuvos našlaičių šelpimo. Tas pats Špokas, kuris dalino lapelius bažnyčioje prie kojų Nukryžiavotojo, kad žmonės neitų rinkti aukų 8-toj gegužės. Tas pats Špokas ardė N. L. D. Komitetą ir vykdino nesutikimus tarp parapijos draugijų su savo "extra nesulypita." Tas pats Špokas turi auksus pavestus našlaičiam Lietuvos, kuris uždarė duris pamatęs ateinant Kristų pavidale našlaičių ir nutraukė daugel kąsnių duonos nuo burnos suvargusių Lietuvos našlaičių. Tai, mano Vaike, nebukite aklas, praplėškite akis, paveizdėkite į jį ir paklauskite jo, ar jis pardavė tikietus ir kiek jis surinko ir kada bus išlaimėjimas?

Nuo to laiko, kada jųs atsiskyrėte nuo N. L. D. Komiteto, ir sutvėrėte N. V. Katalikus, tai Nuteriotos Lietuvos Draugų Komitetas nėra daręs jokių susirinkimų bažnytiniame sklepe. Jus neduodami vietos, patys rašėte "Darbin.", jog mes susirinkimus darome, tai vienur, tai kitur, ir rašot, kad del musų sudėję auksus bažnytiniame sklepe. žmonės žino, kad Naujosios Vien Katalikams padavė, tai iš jusų ir jieško.

Su godone pasilieku, Jusų myintis Dėdė, mano Vaike,

J. Varaitis.

PRAKALBOS.

Lietuvių Ukėsų Draugija, So. Boston, Mass., rengia puikias prakalbas 19 d. rugsėjo, 1920 m., 7:30 val. vakare, Lietuvių svetainėje, kampas E ir Silver St., So. Boston, Mass. Kalbės žymus Naujos Anglijos kalbėtojas, bus aiškinama, kaip turite skraudą nepiliečiai budami šioje šalyje, ir kaip reikia pastoti piliečiais. Ir bus aiškinama, kaip moteris įgyvo lygias tiesas balsavime. Tarpais bus pamarginimų: dainų, deklamacijų ir t. t.

Taigi visi bostoniečiai ir iš apielinkių nepraleiskite puikios progos, o išgirsite naujo, ką dar negirdėjote. Taipgi bus priimami nauji nariai į draugiją. Gera proga prisirašyti ir tapti piliečiais. Visus širdingai kviečiame atsilankyti,

Rengimo Komisija.

EXTRA SUSIRINKIMAS.

A. L. T. S. 7-ta kuopa, turės extra susirinkimą nedėlioje, rugsėjo 19 d., 10-ta val. iš ryto SANDAROS svetainėje, 327 E St., So. Boston.

Visi nariai, sandariečiai šiuomi kviečiami atsilankyti, reikia išrinkti delegatai nuo 7-tos kuopos į Apskričio suvažiavimą, kuris įvyks rugsėjo 26 d., Montello, Mass.

A. L. T. S. 7 kp. Valdyba.

Dramos ir Muzikos "Gabijos" Dr-ja turės savo susirinkimą ketvergo vakare, rugsėjo 16 d., 8 val., **Lietuvių svetainėje, So.** Boston'e. Gerb. nariai kviečiami visi atsilankyti, nes turim daug svarbių reikalų aptarti del ateinančios žiemos sezono veikimo.

Matas Biekša, Rašt.

PASKELBIMAS.

A. L. T. Sandaros, Naujosios Anglijos Apskričio Susivažiavimas įvyks nedėlioje, rugsėjo-Sept. 26 d., 1920, 10-tą valandą ryte, Lietuvių Tautiško Namo svetainėje, kampas No. Main ir Vine gatvių, Montello, Mass.

Gerbiamieji Sandariečiai!

Šitas susivažiavimas mums turėtų buti gan svarbus ir jo nė viena N. Anglijos Sandaros kuopa neprivalo apleisti. Šitam susivažiavime turėtų buti atgaivintas gyvesnis apskričio darbavimasis. Antra svarbiausia, turėsime pažvelgti į dabartinį likimą musų tėvynės Lietuvos, kaip mes turime žiurėti į besiveržiančius priešus — užgrobikus į musų tėvynę ir tam padaryti tinkamą žingsnį. Apart to, mes dar daug kitokių svarbių klausimų turėsime aptarti.

Todel gerbiamos visos N. Anglijos apskričio kuopos, privalote prisiųsti atstovus į šitą susivažiavimą, pagamindami įnešimus ir mintis musų apskričio ir organizacijos labui.

Geistina butų, kad kuopos priklausančios prie apskričio, prisiųstų, ar tai per atstovus, ar apskričio sekretoriaus vardu apskričiui paskirtą mokestį po 10c. nuo nario.

J. J. Samsonas,
N. A. Apskričio Sekretorius,
217 Sawtell Ave.,
Montello, Mass.

GERIAUSIA Siųsti pinigus į Lietuvą per
PETRĄ BARTKEVIČIĄ
877 Cambridge St.,
E. Cambridge, Mass.

Aidai iš Užjurio.

(Tąsa nuo 7 pusl.).

po Seimui viskas toms pačioms vėžėms eina. Buvo paskelbta konstitucijos garantijos, bet neilgai trukus vėl tapo panaikintos... ir vėl piliečiai pavesti komendantų sauvaliai. Buvo paskelbta, kad su rusais taika padaryta. Maskvoj buvusi taikos delegacija sugrįžus paskelbė visas smulkmenas ir stambenas iš bolševikų gyvenimo, bet nepaskelbė Taikos Akto, nepaskelbė to, kuom visą Lietuvą suinteresuota. Dauguma ima abejoti, ar tik Taikos Delegacija nepadarė kokį nors "šmukulį" su bolševikais, ar gal visai nieko nepadarė, kad nieko neskelbė. Taiką padarius bolševikai užėmė Vilnių. Tas Vilniaus užėmimas ir taikos delegacijos tylėjimas daug piliečiuose juodų minčių ir kalbų sukelia.

Už Ką Bolševikai Sušaudo?

Bolševikų dienraštis "Izvestija" 158 No. paskelbė sušaudytų žmonių Maskvoje sąrašus: 1) Feingold, 28 metų už tai, kad pardavęs valdžios turto paėmė pinigus, įsitaisė raudonarmiečio pasą ir ėjo į Lenkiją. 2) Žerneklejev, 42 m.; budamas valdžios maisto sandėlio užveizda, supirkinėjo iš žmonių maisto korteles ir su joms gaudavo produktus. 3) Sultan Šak, 30 m.; budamas maisto kortelių biuro prižiurėtoju pavogė 850 kortelių ir pardavinėjo žmonėms. 4) Bliumel, 26 m., budamas maisto kortelių biuro užveizda, padarė fiktivį namų komitetą, kurio vardu gaudavo maisto korteles ir jo draugas Archipov 29 metų už tokį pat prasikaltimą. 5) Zibin, 24 m. ir Zibin 25 m., Bučin 27m. už smukliavimą maisto kortelėms. 6) Belolapatkova 50 m. už pardavinėjimą vogtų talonų audimui gauti. 7) Gukov, 36 m. 8) Saveljev, 36 m. pardavinėjimą maisto kortelių. 9) Delišniuk, 29 m. už pavogimą 60 pudų druskos. 10) Kniša, 24 m., Gigo, 23 m., Prušnikov, 18 m., Gromozdin, 30 m., Balašov, 19 m.,Orlov, 20 m. už maisto kortelėms spekuliaciją. 11)Fomin, 36 m., Čurkin, 36 m., Zviša, 33m., Svadkovski, 27 m., Jasov, 20 m. už spekuliaciją spiritu. 12) Nikanorov 26 m. už paslėpimą 67000 aršinų audimo. 13) Fofanov, 50 m., Levinson, 29 m., Maliuchov, 39 m., Ečeistov 32 m. už vogimą valdžios audimo. 14) Ragozin, 28 m. už pard. maisto kort. 15) Gaševski, 24 m. už sudarymą nėsančio komiteto ir dirbimą netikrų orderių. 16) Manik, 25 m., tardytojas už reikalavimą iš tardomojo pinigų ir surašymą netikro protokolo. Jokių prierašų, manau, nereikia!

Iš Bolševikijos Laikraščių.

Šį straipsnelį rašydamas turiu prieš akis bolševikų dienraštį "Izvestija" išleistą Maskvoje, liepos 20 d., 1920 m. Pirmiausia turiu pasakyti, kad nematau reikalo bolševikus reklamuot. Aš manau, kad jie, kaip ir visi — tur gerų ir blogų pusių. Lai skaitytojai sprendžia.

Didesnė laikraščio pusė prirašyta apie III-jo Internacionalo 2-jį Kongresą. Jis yra susirinkęs Petrapilėj. Šis Kongresas esąs daug gyvesnis, negu I-sis buvęs pernai. Tiktai dabar kitų šalių darbininkų pasigirstąs duslus balsas, prieš tą viso pasaulio darbininkus slėgiančią politiką. Darbininkų revoliucijos saulė pakilus gan aukštai. Ir obalsis: "Nekiškit purvinų nagų prie šviesių Rusijos reikalų" vis plačiau skambąs. Su Rusijos buržuozija jau esą apsidirbta ir dalykas užbaigtas, ir nė Wrangelis, nė nieks kits jos nebeatgaivins. Rusijos revoliucija grumiasi su Europos kapitalizmu baltojoje Lenkijoje... Pirmasis revoliucijos aktas su Kolčakais, Denikinais ir kitais praeities šešėliais generolų mundiruose jau pasibaigęs. Dabar ant Nemuno ir Zbručo krantų išsiriša antras pasaulio tragedijos aktas. Neužilgo sugriusiąs supuvusiais pamatais senasis pasaulis.

Atveriant Kongresą pirmas kalbėjo Zinovjevas. Jis paminėjo žuvusius už laisvę Rusijoj, Vengrijoje, Estijoje ir t. t., kurių tukstančiai krito už proletariato išsiliuosavimą. Orkestras griežė gedulio maršą. Priminė kalėjimuose sėdinčius. Minėjo Amerikos demokratiją, kaip ji komunistus kankina. Daug minčių ir žodžių, o dar daugiau reklamos pasakyta.

Visi Važiuokite ant Paskutinio IŠVAŽIAVIMO!

Nedėlioje, Rugsėjo 19 d., 1920
Ant
M. BAČINSKIO UKĖS
(FARMOS)
Bedford, Mass.
Prasidės 10:30 val. ryte ir trauksis iki vėlumai.

Vieta yra puikiausia, kokia tiktai galima rasti Bostono apielinkėje. Taipgi bus įvairus programas — muzika, dainos, bėgimai ir žaislai. Randasi graži svetainės del žaidimo. Trokai išeis nuo 875 Combridge St. 10-tą val. ryte. Kurie norėsite važiuoti nesivėluokite.

Kviečia visus,
A. L. T. Sandaros 9 kp.

P. S. Iš So. Bostono ir Calmbridge'aus važiuokite požeminiais karais iki Harvard Sq., ten paimkite karą Arlington Heights, iš Arlington Heights paimkite karą Lowell arba Concord ir važiuokite iki SUMMER ST. Išlipę eikite po kairei Summer gatve pakol prieisite geležinkelį, po dešinei pamatysite tą Farmą.

L.T.K. BAŽNYČIOS SVARBIOS PRAKALBOS IR KONCERTAS
Įvyks
Nedėlioje, Rugs. - Sept. 19, 1920
Kaip 7:30 vakare
BAŽNYTINĖJE SALĖJE,
Prie Broadway, So. Boston.
Bus dalinama naujai išleista literatura. **Įžanga uždyka.**
Kviečiam visus,
L. T. K. B. Komitetas.

PARSIDUODA BARBERNĖ. Geroj vietoj, biznis išdirbtas. Parduosiu pigiai, atsišaukite pas:
J. A. Ze.,
311 W. Fourth St., So. Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu. South Boston.

Skausmus ir gėlimus nutildo
PAIN-EXPELLER
Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.
DRAUGAS REIKALE

Reikalingi Agentai

Atlaso Rubų Bendrovė umai reikalauja agentų pardavinėti visokius rubus:— Siutus, Overkotus, Spring-kotus, Garbadino English Cravanetted reinkotus, Moleskin kotus, moterų šilkinius ir šiaip gražiai spalvuotus reinkotus, Vilnonius "Cloaks" arba siutus ir t. t.

Musų sampelių linijayra didelė, ir iš gražių materijų; prekės visiems prieinamos ir del-to parsiduoda labai lengvai, kaip pavieniams taip ir krautuvėse.

Agentams uždarbis geras. Patarnavimas greitas, nes musų dirbtuvėje ir sankrovoje yra užvesta gera sistema. Tuojaus atsišaukite į:

ATLAS CLOTHING CORPORATION,
343 Broadway, Boston 27, Mass.

LIETUVIU ĮSTAIGA

BALTIC STATES FINANCE CORP.
(INKORPORUOTA MASS. VALSTIJOJE).

Capital Stock $100,000

Ši korporacija likos sutverta geresniam aprupinimui keliaujančių Lietuvon Lietuvių reikalų.

PARDUODAM LAIVAKORTES, SIUNČIAM PINIGUS Į LIETUVĄ.

Kurie Manot Važiuoti į Lietuvą.

Pirkite laivakortes iš laiko, nes sunku gauti vietos ant laivų. Laivai išeis šiomis dienomis sekančiai:

TIESIOG BE PERSĖDIMO IŠ NEW YOK Į HAMBURG.
Rugsėjo 25 ir Spalio 23-30
Lietuviams gerai žinomas
Laivas SAXONIA, Spalio 30 į Hamburgą.
Iš New York į Antwerpą be persėdimo
Rugsėjo 18-25 ir Spalio 2-9-25.
Iš New York į Rotterdamą be persėdimo
Rugsėjo 22 ir Spalio 2-12-19-25
Laivai į Hamburgą ar Liepojų su persėdimu Anglijoje
Rugsėjo 18-21-23-25-30, Spalio 2-7-9-12-16-21-23-28 ir 30.

PASPORTAI JAU YRA GAUNAMI.

Pasportai turi but išimti ir užvizuoti tų šalių konsulų per kurias prisieis keliauti. Dėlto yra reikalas iš anksto turėti pasportus vizuotus. Mes visiems musų pasažieriams gaunam vizus laiku, kad nebutų sutrukimo pribuvus į New Yorką.

Mes pasitinkam kievieną atvykstantį iš toliau ar jis atvažiuotų į Boston ar New York ir aprupinam jo reikalus pas Custom House, Internal Revenue kolektoriu ir kitus reikalus.

Laivakortės per vandenį $100.00. Head Tax $5.00.

Nuvažiavę į Hamburgą, Antverpą ar Roterdamą lengvai pasieksite Lietuvą. Užsisakydami laivakortę prisiųskite $25. Pasportus mes parupiname gyvenantiems Bostone ar netoli Bostono. Iš tolimesnių miestų norėdami gauti informacijų kreipkitės pas:

BALTIC STATES FINANCE CORP.,
361 Broadway, So. Boston, Mass.
TELEPHONE S. B. 1061.

CUNARD LINIJA

GARLAIVIS "SAXONIA"
Išplauks Spalio-October 30 d., 1920
IN
PLYMOUTH - CHERBOURG - HAMBURG
Klauskite pas artimiausi CUNARD Agentą, laivakortes.